

Yerel Yöneticinin 1 Nisan Rehberi

Hazırlayan:
Sadun EMREALP

Çizimler:
Semih POROY

Yerel Yöneticinin 1 Nisan Rehberi

Hazırlayan:
Sadun EMREALP

Çizimler:
Semih POROY

Kapak Tasarım:
Besim Dalğç

UCLG-MEWA (IULA-EMME) Yayını
ISBN 975-7741-51-5*

UCLG-MEWA
Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler
Ortadoğu ve Batı Asya Bölge Teşkilatı

Yerebatan Cad. No.2
Sultanahmet 34110 İstanbul
Tel.: 0212 511 10 10
Faks: 0212 513 44 87

e-mail: uclg-mewa@la21turkey.net
internet: <http://uclg-mewa.org>

Basım: BİRMAT MATBAASI
Tel.: 0212 629 05 59

***Bu kitap ile ilgili tüm gelirler, Türkiye Yerel Gündem 21 Programı kapsamında,
engelliler ile ilgili yerel projelerin desteklenmesinde kullanılacaktır.***

Babaları olmanın tarifsiz mutluluğunu yaşatan
Özge'mi ve Ezgi'mi kalbimde saklı tutarak,
ve evlâtları olmanın onurunu yaşatanları
Şükran, sevgi ve hüznle anarak,
bir kez daha sevgili(m) eşime...

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	9
BAŞLANGIÇ	13
Giriş niyetine.....	13
Yöntem.....	13
TÜRKİYE'DE YEREL YÖNETİM	15
Tanım.....	15
Yerel Yönetim Ne Yapar, Ne Yapmaz?.....	16
BELEDİYELERİN TEMEL GÖREVLERİ	17
Kentsel Planlama.....	18
Su ve Atıksu.....	20
Drenaj.....	20
Yollar.....	22
Ulaşım.....	22
Kentsel Temizlik.....	24
Çöpler.....	24
Belde Esenliği ve Düzenini Sağlama.....	25
Kültür ve Sanat.....	25
Doğalgaz.....	26
Koruyucu Sağlık Hizmetleri.....	26
Kentsel Miras.....	28
Tüketicinin Korunması.....	28

Zabıta.....	29
İtfaiye.....	29
Şehir-içi Trafik.....	30
Nikâh.....	30
Park, Bahçe ve Yeşil Alanlar.....	32
Mezarlıklar.....	34
Cadde ve Sokak Adları.....	34
Konut.....	34
Başiboş Hayvanlar.....	35
<i>YENİ BİR "YÖNETİM KÜLTÜRÜ"NE DOĞRU.....</i>	<i>37</i>
Stratejik Planlama.....	37
Mali Yönetim.....	38
Bütçe.....	38
Alternatif Hizmet Sunumu ve Özelleştirme.....	39
Proje Yönetimi.....	40
Kriz Yönetimi.....	42
Çevre Yönetimi.....	42
İhaleler.....	44
Sözleşme Yönetimi.....	44
İç Denetim.....	45
Kaynak Yaratıcılık.....	46
Belediyeler Arası İlişkiler.....	46
Bilgi Teknolojisi.....	48
Değerler ve Ahlak.....	48

YEREL YÖNETİMİN BÜYÜK LOKMALARI	51
Demokrasi.....	51
Desantralizasyon.....	52
Kentsel Haklar.....	52
Hemşehri Hukuku.....	54
Mahalle.....	54
Halka Dönüklük.....	56
Halkı Dinlemek.....	56
Halkı Bilgilendirmek.....	58
Personel.....	58
Eğitim.....	58
Vesayet.....	60
Ombudsman.....	60
Geri Çağırma Hakkı.....	62
BAŞIMIZA BİR DE "YÖNETİŞİM" ÇIKTI	63
Katılım.....	65
Yerindenlik.....	66
Saydamlık.....	66
Hesap Verebilirlik.....	68
Çalışma Uyumu.....	68
Etkinlik ve Hukuk Devleti.....	70
KÜRESEL GÜNDEMLERDEN YEREL GÜNDEME	71
Sürdürülebilir Kalkınma ve Gündem 21.....	71
Binyıl Kalkınma Hedefleri.....	73

Yerel Gündem 21.....	75
TÜRKİYE'DE YEREL GÜNDEM 21.....	77
Türkiye Yerel Gündem 21 Programı.....	77
Belediye ve Yerel Gündem 21.....	78
Sivil Toplum ve Yerel Gündem 21.....	79
Özel Sektör ve Yerel Gündem 21.....	80
Merkezi Yönetim ve (Yerel) Gündem 21.....	80
Kent Konseyi, Belediye Kanunu'nda.....	82
DUYARLILIK GEREKTİREN GRUPLAR.....	83
Kadınlar.....	85
Gençler.....	86
Yaşlılar.....	86
Çocuklar.....	87
Engelliler.....	87
AVRUPA BİRLİĞİ VE YEREL YÖNETİMLER.....	89
AB, Yerel Yönetimlerden Ne Bekliyor?.....	89
AB Müktesebatına Uyum.....	90
Uygulama Olmazsa Olmaz.....	92
SONSÖZ NİYETİNE.....	93
KAYNAKÇA.....	95
ÖZGEÇMİŞLER.....	99
IULA'dan UCLG'ye.....	100
IULA-EMME'den UCLG-MEWA'ya.....	101

ÖNSÖZ

Bu Rehber, otel odasında gözümü açtığımda, hangi ülkede veya Türkiye'nin hangi yöresinde bulunduğumu ikinci kez düşünmek zorunda kaldığım, terminalde bir duyuru yapıldığında, gitmekte mi yoksa eve dönmekte mi olduğumu anlayabilmek için uçuş kartıma göz atmak gereğini hissettiğim yoğunlukta, bir kentten diğerine koşturmalarımla sırasında, yolculukların o kaçınılmaz ve çaresiz bekleyişlerini kısaltmak amacıyla karalamaya başladığım kısa notlara dayalı olarak biçimlendi.

Önceleri birkaç sayfadan ibaret kalacağını düşündüğüm metin, yeni konular ve başlıklar eklendikçe, uzamakla kalmadı, çeşitli soruları ve bunların çözümüne yönelik arayışları da beraberinde getirdi.

İlk olarak, metnin hangi konuları kapsamasının uygun olacağı sorusu çevresinde tur atmaya başladım. Kapsamı yalnızca geleneksel belediye hizmetleri ile sınırlı tutmak işimi kolaylaştıracak olmakla birlikte, yerel yönetim tanımını demokrasi, insan hakları ve yerel yönetişimin vazgeçilmez ilkeleriyle harmanlamadan ele almaya kalkışmak dünya görüşüme uygun düşmeyeceğinden, bu geniş kapsamlı ve açık uçlu konuları da metne eklemem, bir anlamda kaçınılmaz oldu.

Bu bağlamda, yıllardır bir parçası olmayı sürdürdüğüm Türkiye Yerel Gündem 21 Programı ile ilgili bölümler de neredeyse kendiliğinden metne yerleşti. Ülkemizde yeni filizlenmeye başlayan “yerel yönetişim” alanındaki uçsuz-bucaksız boşlukta, kendisine geniş bir hareket alanı yaratabilmiş olan bu yerel demokrasi hareketinden, birkaç cümleyle olsun, söz etmeden geçebilmem mümkün değildi...

Metnin kapsamı bu şekilde genişlerken, zorlama başlıklar ve yorumlar ekleyerek, yazarken aldığım keyfin kabak tadına dönüşmesini istemediğimden, içeriğin gelişmesini biraz da kendi akışına bıraktım. Bu süreçte, bir yandan metinde ele alınmamış yeni başlıklar ekleme, öte yandan da ele alınan geniş kapsamlı başlıkları kendi içerisinde dallanıp-budaklandırma isteğimi, bir noktadan sonra, bastırmak

zorunda kaldım. Her biri kendi başına ciltler dolusu yazı ve yorum gerektiren başlıkları birkaç cümleyle geçmenin zorluğu (kesinlikle “kolaylığı” değil) bu çerçeveye eklenince, geriye metnin kapsamını bu haliyle “yeterli” olarak sunmak gibi bir niyetim olmadığının vurgulanması kalıyor...

Rehber ile ilgili olarak, belki de en sıkıntılı anlarımı, yazdıklarımı yayımlama kararı alma aşamasında yaşadım. Metnin dilini bütünüyle değiştirerek, yerel yöneticilerin bulmaca çözmek zorunda kalmadan yararlanabilecekleri “gerçek” bir rehberle dönüştürme seçeneğini son dakikaya kadar saklı tutmuş olmam, bu konudaki kararsızlığımın açık bir göstergesi oldu.

Öte yandan, yerel yönetimle öğrencilik yıllarımda başlayan ve bir ömür boyunca güçlenen bağlantımın verdiği cesaretle, bugüne kadar çeşitli vesilelerle kulak misafiri olmanın burukluğunu yaşadığım birtakım “yakışksız” yakıştırmaları ve acımasız yorumları (yerel yöneticilerin engin hoşgörüsüne sığınarak) kendi süzgecimden geçirmek ve yerel yönetime (“kara”?) mizah gözlüğüyle bakarak yansıtmaya çalışmak görüşü daha ağır bastı.

Küçük bir deneme olarak, bu metindeki bazı paragrafları, başka amaçlar için kaleme aldığım “ciddi” metinlerin içerisine serpiştirdiğimde, çevremdekilerden bunlara yönelik, beklediğim tepkilerin veya yorumların gelmemesi (yazdıklarımı kimsenin okumadığını düşünmeye içim elvermediğinden), yazım tarzımın böyle olduğunun çalışma arkadaşlarımla kabullenilmiş olduğunu düşündürdü.

Buna bağlı olarak, bir başka sıkıntı, yerel yönetim yasalarında ve ilgili uluslararası belgelerde yer alan, mevcut duruma veya olması gerekene ilişkin konular ve bilgilerle, kendimce yorum katarak yer vermeye çalıştığım ifadeler arasındaki ayrımın ne ölçüde yapılması gerektiğine ilişkin olarak ortaya çıktı. Her başlık altında, ilk paragraflarda mevcut durumu veya olması gerekeni özetleyip, ardından (farklı bir yazı karakteri, punto, renk, vb. ile iyice farklılaştırılmış bir şekilde), “bakınız, bu

bölümde tersini söylüyorum, bundan alınmayın, sakın uygulamayın...” demeye getirmeyi, en başta bu metni paylaşmayı hedeflediklerime karşı saygısızlık olarak görmem nedeniyle, bölümleri iç içe geçmiş bir yapıda ve kalıplara sokmamaya özen göstererek yazmak, daha uygun gözüktü.

Bu bağlamda, Rehber’i okurken (okursa), “kıdemli genç” dostum Sezai’nin, “yine kılık etmişsin” dediğini duyar gibiyim! Bu incelikli eleştiriyi göğüsleyebilirim, ama istemeden bir yanlış anlamaya yol açarak, yerel yönetime ve yerel demokrasiye gönül vermemi sağlayan değerli yerel yöneticileri gücendirmeyi göze alamam... Bu nedenle Rehber’in, sonradan tatsız bir sürprize dönüşebilecek yanlış bir beklentiyle okunmaya başlanmaması için, anlattıkları fıkranın ardından açıklamaya girişenlerden biri olmak pahasına, başlıkta “1 Nisan” sözcüğünü kullanma gerekçemin anlayışla karşılanmasını diliyorum.

Son olarak, Rehber’in basımına ilişkin zamanlama konusu da oldukça sıkıntı yarattı. Bu noktada 2007 yılının ikinci yarısı, bir yandan Türkiye Yerel Gündem 21 Programı’nın onuncu yılını kutluyor olmamız, diğer yandan da 22 Temmuz 2007’de yapılan genel seçimler sonrasında yerel seçimlerin ufukta görünmesi nedeniyle, Rehber’in basımı için uygun bir tarih oluşturdu.

Rehber’in alçakgönüllü amacını aşan herhangi bir aşırılık veya uygunsuzluk, “sürç-i lisan” ve benzeri olumsuzlukların tüm sorumluluğu bana ait olmakla birlikte, bu metnin esin kaynağı, katılımcı ve yerel ortaklıklara dayalı “yönetişim” anlayışının yaşama geçirilmesine öncülük eden yerel yöneticilerimiz ve bu yerel demokrasi hareketini kucaklayan, sahip çıkan ve gönüllülüğün engin coşkusu ve özverisiyle sürdüren yerel kahramanlardır.

1987 yılında, IULA-EMME – Uluslararası Yerel Yönetimler Birliği, Doğu Akdeniz ve Ortadoğu Bölge Teşkilatı adıyla İstanbul’da kurularak başladığımız yerel yönetim yolculuğumuzu, dünya teşkilatındaki yeniden yapılanma sonrasında, 2005 yılından

bu yana UCLG-MEWA – Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler, Ortadoğu ve Batı Asya Bölge Teşkilatı bünyesinde, başlangıçtaki coşumuzu yitirmeden birlikte sürdürdüğümüz (ve bu metin konusunda yüreklendirmekle kalmayıp, biraz da “arkadan iten”) değerli çalışma arkadaşlarıma da bu vesileyle en içten teşekkürlerimi sunmak istiyorum.

Bu metni (uzun yıllardır birlikte çalışmanın beraberinde getirdiği dil uzatmalarımızı, her zamanki hoşgörüsüyle savuşturarak) yayına hazırlayan sevgili Besim Dalgıç’a ve onun sayesinde tanıştığım, benim kelimelerle resmetmeye çalıştığımından fazlasını, maharetli çizimleriyle kağıda “döktüren” ve Rehber’i “okunası” olmasa bile “bakılası” kılan değerli sanatçı Semih Poroy’a ne kadar teşekkür etsem, azdır.

Otuz yılı aşkın bir süreyi, aynı zamanda eşim olarak da geçirmek sabrını gösteren sevgilimin, kanıksanması mümkün olmayan çok-boyutlu katkılarını, bir kez daha sonsuz bir minnetle anmadan geçmek istemiyorum. Bu metinde ve metnin içinde gönderme yaptığım diğer yayınlarımda, bitmek bilmeyen ve anlaşılması güç cümleler sıralamayı “başarmışken”, bu satırları yazabilmemin koşullarını, engin bir özveri perdesinin ardında yaratmış olan ebeveynlerime duyduğum, annemin adı kadar anlamlı “Şükran” duygularımı sözcüklere dökülebilmeyi bir türlü becerememiş olmam ise, gerçek bir kara mizah örneği olsa gerek...

Sadun Emrealp

Türkiye Yerel Gündem 21 Programı Ulusal Koordinatörü ve
UCLG-MEWA Genel Sekreter Yrd.

İstanbul,
Eylül 2007

BAŞLANGIÇ

Giriş niyetine...

Elinizdeki bu “1 Nisan Rehberi”, başta belediye olmak üzere, bir yerel yönetimde seçilerek ya da atanarak yönetici koltuğuna yerleştikten sonra, yerel yönetimin ne olduğunu ve ne iş yaptığını soranlara nasıl bir cevap vermesi gerektiğini merak etmeye başlayan, çiçeği burnunda yerel yöneticiler için hazırlanmıştır!

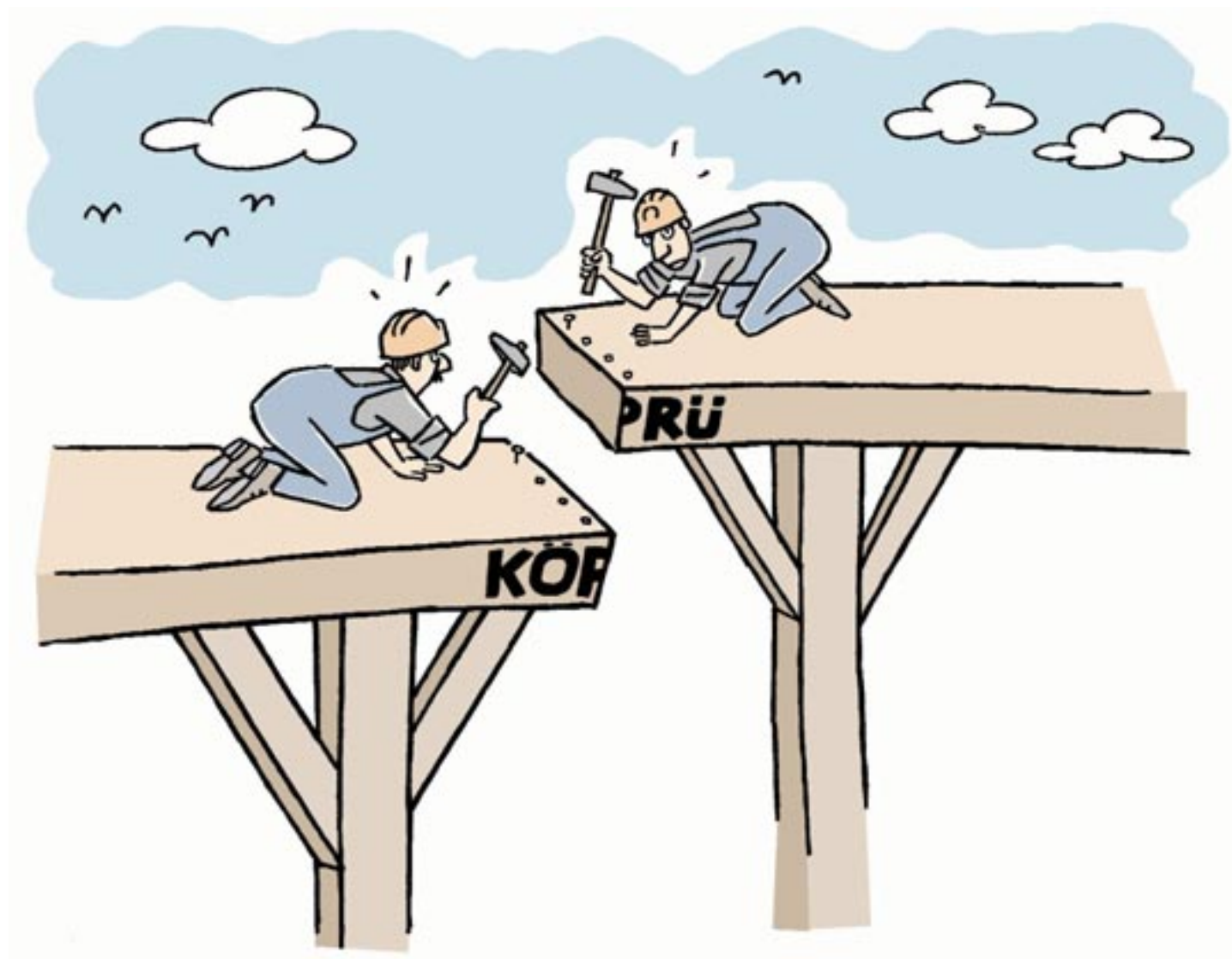
Bu konudaki merakınızı gidermek için geç kalmış sayılmazsınız. Uzun yıllardan bu yana yerel yönetimle içli-dışlı olanlarla da aynı merakı paylaşmakta olduğunuzu görmek, içinize su serpecektir!

Başarılı bir yerel yönetici olmak için, Rehber’de yazılanları baştan sona pür dikkat okumanız ve son iki sayfaya göz gezdirerek katilin uşak olduğunu kısa yoldan öğrenmek gibi bir kolaycılığa kaçmamanız gerekecektir!

Rehber’e göz atarken, öteden beri kafanızın içinde uçuşan soruların hızla azalmaya başladığını fark edebilirsiniz. Bunun nedeni, Rehber’in, yerel yönetim konusundaki soruları yanıtlamaya kalkışarak bilgiçlik taslamak yerine, sizi soru sormaktan ve kafa yormaktan vazgeçirmeye çalışmasıdır!

Yöntem

Rehber’de, yerel yönetimle ilgili temel bilgilere ve bu konularda neler yapmanız gerektiğine ilişkin ipuçlarına yer verilmektedir. Rehber’deki önerilere harfi harfine uymanız durumunda **bile**, size belirli bir süre yönetimde kalma garantisi verilmektedir. Bu garanti kapsamına **yenileme** de dahildir. Bu kapsamda, belde halkının sizi ilk seçimlerde “yenilemesini” hoşgörüle karşılamanız ve hemşehrilerinizi nankörlükle suçlamamanız gerekir!

TÜRKİYE'DE YEREL YÖNETİM

Tanım

1982 Anayasası'nın 127'nci maddesi, yerel yönetimleri, "il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere, kuruluş esasları kanunla belirlenen ve karar organları, gene kanunda gösterilen seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişileri" olarak tanımlamaktadır.

Neyin "mahalli" ve neyin "müşterek" olduğu öteden beri tepeden inme belirlendiğinden, yakın bir geçmişe kadar yerel yönetim konusunda, kafalarda oldukça net ve berrak bir tanım vardı. Bir miktar çöp, su ve kanalizasyon, ulaşım, sağlık, esenlik ve tüketiciyi koruma hizmetlerine çeşni olarak yerel seçim eklendiğinde, adı kendinden menkul "belediye"nin dört dörtlük bir tanımı yapılmış sayılırdı.

Günümüzde ise yerel yönetim tanıtımı içerisine **yerel demokrasi** girmiş, **kentsel haklar** girmiş, **özerklik** girmiş, hiç üşenilmeden bunlara bir de **yönetişim** ve **sürdürülebilir kalkınma** gibi "ithal" kavramlar eklenince, yerel yönetimin ekrandaki görüntüsü kaymış, tanımı belirsizleşmiş, bulanıklaşmış ve içinden çıkılmaz bir duruma gelmiştir!¹

¹ Belediyeciliğimizin gelişme çizgisi konusunda bkz. YILDIRIM, Selahattin (1990) "*Yerel Yönetim ve Demokrasi*", **Türk Belediyeciliğinde 60 Yıl, Uluslararası Sempozyum Bildiri ve Tartışmaları**, Ankara Büyükşehir Belediyesi ve IULA-EMME ortak yayını, s. 7-43. Ayrıca, bkz. EMREALP, Sadun (1996) "*Türkiye'de Yerel Yönetimler*", **Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi**, Cilt 15, İstanbul: İletişim Yayınları, s. 1481-1498.

Yerel Yönetim Ne Yapar, Ne Yapmaz?

Yerel yönetim, bazı şeyleri yapar, bazı şeyleri de yapmaz. Bu aydınlatıcı açıklamadan sonra, yerel yönetimin ne yaptığı konusunda ilk aklınıza gelen “yolsuzluk yapar” gibi medyatik çağrışımlar ise, olumlu düşünmenizin zamanı gelmiş demektir!

Yerel yönetim, hemşehrilerin **doğumundan önce** ve **ölümünden sonra** hizmet veren biricik kurumdur.

Yerel yönetimin, arada sırada, hemşehriler **yaşarken** de hizmet verdiği görülmüştür!

BELEDİYELERİN TEMEL GÖREVLERİ

1580 sayılı Belediye Kanunu, 1930'lu yılların sıkı Devletçilik anlayışı altında hazırlanmasına karşın, belediyelerin görev alanları oldukça geniş tutulmuştur. Dönemin Dahiliye Vekili Şükrü Kaya, meclisteki müzakereler sırasında yasanın İngiltere'deki "belediye sosyalizmi"nden esinlenerek hazırlandığını söylerken, "jurnalcilik" yapmaktan çok, çizilen görev alanının genişliğini vurgulamaktaydı.² Görev alanın genişliği, başlangıçtan bu yana merkezi yönetimin müdahalesini kolaylaştırmış ve belediyelerin yetkilerini gönlünce tırpanlamasına olanak sağlamıştır!

2005 yılında yenilenen 5393 sayılı Belediye Kanunu, belediyelerin görev ve yetki alanları arasında, "imar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı; coğrafi ve kent bilgi sistemleri; çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık; zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans; şehir içi trafik; defin ve mezarlıklar; ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar; konut; kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor; sosyal hizmet ve yardım, nikâh, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi" hizmetlerini sıralamaktadır. Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'na³ uygun olarak, yeni yasada belediyelere, "kanunlarla başka bir kamu kurum ve kuruluşuna verilmeyen mahalli müşterek nitelikteki diğer görev ve hizmetleri de yapar veya yaptırır" şeklinde "genel yetki" verilmektedir.

Merkezi yönetimin bu bonkörlüğüne karşılık nankörlük etmemek için, belediyelerin kapsama alanı dışında tutulan görev ve hizmetlere baktığınızda, neden hemen aklınıza "kaşıkla verip kepçeyle geri almak" özdeyişinin geldiği sorusunun cevabını, kimseciklerle paylaşmayın!

² Belediyecilik hareketinin Avrupa'da izlediği çizgi ve bunun Türkiye'deki izdüşümü konusunda bkz. EMREALP, Sadun (1991) *Sosyal Demokrasi'den "Sosyal Demokrasi"ye...*, İstanbul: AFA Yayınları.

³ "Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı", T.C. Resmi Gazete, 3 Ekim 1993, Sayı 21364.

Kentsel Planlama

Fiziksel kent planlarını, bir başka ifadeyle, imar planlarını yapma yetkisi belediyelere verilmiştir. Bu yetki, merkezi yönetim tarafından kısıtlanma ve geri alınma rekorunu elinde bulundurmaktadır.

İmar planı, beldedeki konut, sanayi, turizm, ulaşım, yeşil alan ve dinlenme gibi çeşitli işlevlerin dağılımını ve yerleştirilmesini sağlar ve bunun sonucunda dolaylı olarak, kentsel rantların paylaşımını gerçekleştirir. Bu kapsamda plan, çevrenizdeki kendini bilmez bazı kişiler tarafından, **kentin geleceğini yönlendiren ve temel gelişme ve yatırım kararlarını belirleyen** yaşamsal bir belge olarak sunulmaya çalışılacaktır. Sizden önceki yöneticilerin izinden gidin ve bunları kös dinleyin. Renkli bir kağıt parçasının, düşlediklerinizi gerçekleştirmenize engel olmasına izin vermeyin! Zaten, kentin geleceğinin ne olması gerektiğini kim sizden daha iyi bilebilir?

İlk fırsatta “taks-kaks”, “şüyulandırma”, “GIS” gibi ne oldukları konusunda daha önceden pek bir fikrinizin bulunmadığı teknik terimleri öğrenin ve bunları, özellikle, çağrıldığıınız panellerde sıkça kullanarak, izleyicileri engin bilgi dağarcığınızla etkileyin. Planlamaya ilişkin beylik soruların yanıtlarını iyice ezberleyin. Başka sorular sorulsa da, siz yine aynı yanıtları verin!

Su ve Atıksu

Dev barajlar inşa edilerek suyun toplanması, modern teknoloji ile donatılmış içme suyu arıtma tesislerinde kalitesinin arttırılması, kilometrelerce uzaktan ana iletim hatlarıyla kentte getirilmesi, karmaşık dağıtım şebekesiyle konutlara ulaştırılması gibi önemsiz teknik ayrıntılar, belde halkının ilgisini çekmez. Hemşehri, belediyenin kulağını, ancak musluğundan su akmadığı zaman çınlatır!

Atıksuyun sokak ve caddelerden toplanması, devasa kolektörlerle, en pahalı yerel yatırımlardan biri olan atıksu arıtma tesislerine taşınması ve deşarj edildiği su ortamını kirletmeyecek şekilde arıtılması, üzerinde durulmasına gerek olmayan sıradan işlerdendir. Açık bir kanalizasyon çukuruna düşen olmadığı sürece, belediyenin yine “hafıza-i beşer”de yeri yoktur!

Drenaj

Belediyelerin görev alanı, yasada “atık su ve yağmur suyunun uzaklaştırılmasını sağlamak” şeklinde ifade edilen drenaj konusunu da kapsamaktadır.

Bu görev alanının başlıca istisnasının, **yollar** olduğu görülmektedir. Yasada bu hususun vurgulanması her nasılsa unutulmuş olmakla birlikte, yağışlı günlerde kentteki tüm cadde ve sokakların yapay göletlere, kaldırımların da çamur deryasına dönüşmesi zorunluluğu, belediyelerin asli görevleri arasına girmiştir!

ATIK SUYU NASIL
UZAKLAŞTIRIYORUZ AMA?..

Yollar

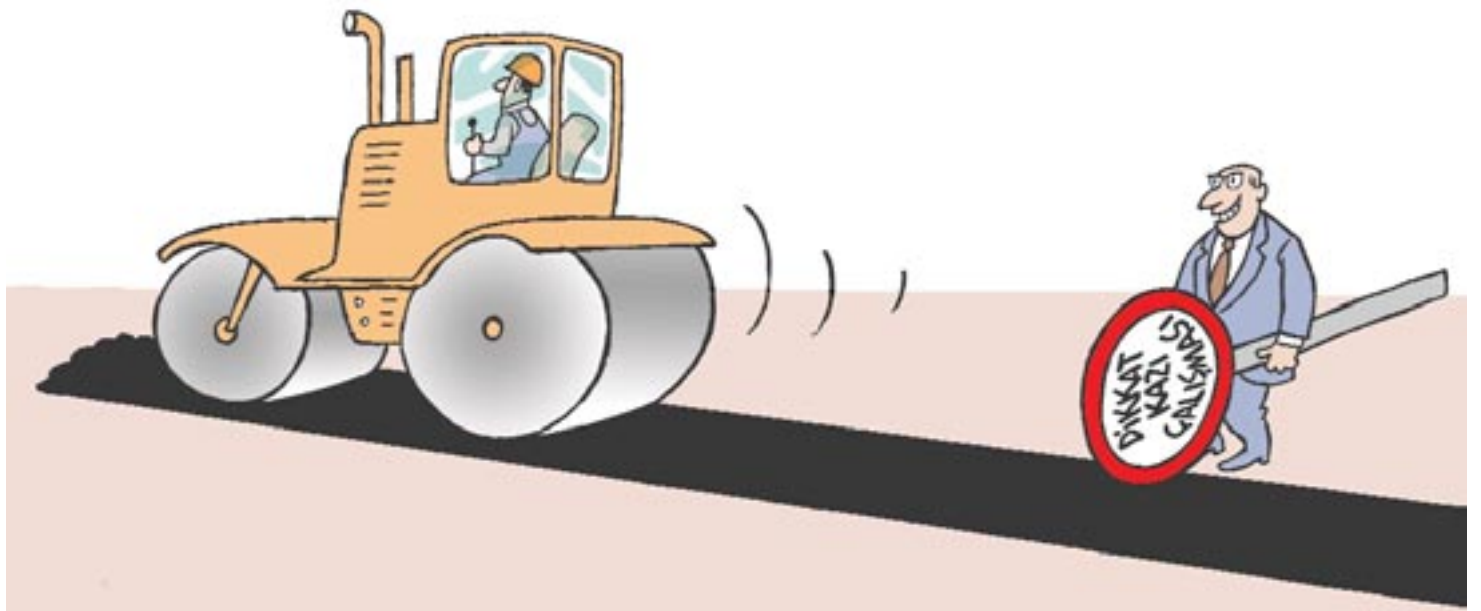
Yolların yürümele aşınmayacağı yönündeki batıl inancın, belediyelerin yol yapımındaki başarılarından kaynaklandığı sanılmaktadır. Özellikle seçimlerin arifesinde, seçmen sayısıyla doğrudan orantılı her yüzeyin bir gecede asfaltla kaplanması, bunu doğrular niteliktedir!

Temel bir mühendislik kuralı olarak, yolların önce asfaltlanması, ardından da çeşitli yerlerinden kazılarak altyapının döşenmesi gerekir. Altyapı da öyle plansız-programsız döşenmemeli, kademeli olarak gerçekleştirilmelidir. Doğalgaz için açılan çukurlar kapatılıp üzeri asfaltla yamanmadan önce su borularının döşenmesine başlanmamalı, bunu kanalizasyon için, iletişim hatları için ve hiçbir gerekçe bulunamazsa, onarım için yapılacak kazılar izlemelidir. Önemli olan, yolların her zaman bir arkeolojik kazı alanı görüntüsünü korumasıdır!

Ulaşım

Kent içi toplu ulaşım hizmetlerinin sağlanması, belediyelerin başlıca görevleri arasında yer alır.

Bu konudaki görevinizi yerine getirirken, meyveli ağacı taşlamaya kalkanlar çıkacak ve ulaşım araçlarının aşırı kalabalık olmasını eleştirmeye kalkışacaklardır. Bu izansızlara, toplu ulaşımın ne kadar **toplu** olursa, o kadar başarılı sayılacağını anlatın. Bunu kavramakta güçlük çecekleri düşünerek, hemşehrilerin kamu ulaşımı araçlarına balık istifi doluşmalarına, sosyolojik ve psikolojik açıklamalar getirin. İnsanca koşullar altında ulaşımı sağlayacak toplu taşıma araçlarını ve sistemlerini devreye sokmanın, hemşehrilerin ruh sağlığını olumsuz yönde etkileyeceğini bilimsel yollarla kanıtlamak için, ilim-irfan yuvalarının döner sermayelerine ısmarlama araştırmalar yaptırın!

Kentsel Temizlik

Kent, kamu alanlarının bakımlılığı ve temizliği ile kendini gösterir.

Ne var ki, birçok kentimizde, cadde, sokak, kaldırım ve benzeri alanları örten toz, çamur ve tanımlanması yakışık almayan diğer (yapışkan) kaplama türlerinden oluşan kalın tabakanın altını görmek mümkün olmadığından, kentin temiz olup olmadığı konusunda bir yargıya varabilmek kolay değildir!

Çöpler

“Çöp” terimini kullanmak, ağzınıza biber sürülmesine yol açabilir: Çöp yok, **kati atık** vardır! Kati atık miktarının en aza indirgenmesini, atıkların çevreye duyarlı bir biçimde yeniden kullanımını ve atıkların sağlıklı bir biçimde toplanmasını, taşınmasını ve depolanmasını sağlamak, belediyelerin asli görevidir.⁴

Kati atıkların giderilmesine, bir **yönetim süreci** olarak bakılmalıdır. Bu kapsamda, toplama ve bölgeleme politikalarının oluşturulması, araç ve konteyner tiplerinin belirlenmesi, transfer istasyonları kurulması, “düzenli depolama” alanları hazırlanması, bu arada, ekonomik değeri olan atıkların ayrıştırılarak geri kazanılması söz konusudur. Yine de, sonuçta birilerinin yerdeki çöprü kaldırarak ellerini kirletmesi gerekecektir!

⁴ Bu konuda bkz. **Açık Çöp Döküm Alanlarının Rehabilitasyonu Elkitabı**, Avrupa Komisyonu LIFE Programı, İstanbul: IULA-EMME yayınları, 1998.

Belde Esenliği ve Düzenini Sağlama

Belediyeler, belde düzenine, belde halkının sağlık, huzur ve refahının sağlanmasına yönelik olarak **düzenlemeler yapma, kural koyma ve yaptırım uygulama** yetkisine sahiptirler. Bu yetki kapsamında, beldedeki yapıları denetleyerek ve ruhsat vererek, kentin planlara uygun gelişmesini sağlarlar. Beldedeki tüm yapı, fabrika, tesis, konut ve işyeri gibi yerlerin  vreye zarar verip vermediklerini, genel sağlık ve güvenlik koşullarına uyup uymadıklarını denetlerler. İmar mevzuatına, genel sağlık ve esenlik kurallarına uygun olmayan veya ruhsata uygun çalışmayanlar için yaptırım uygularlar.

Gecekonduľařma, varoşlaşma, g kdelenleşme, betonlaşma ve çarpık kentleşme gibi birkaç önemsiz ayrıntı dikkate alınmazsa, belediyelerin en başarılı olduğu hizmet alanlarından birisi budur!

Kültür ve Sanat

Yerel yönetimler, kültürel demokrasinin gerçekleştirilmesinde, farklı kültürlerin entegrasyonunda yaşamsal bir rol oynar. Kültür ve sanatta yaratıcılığın ve çoğulculuğun rahatça serpilebildiği, gelişebildiği ortam, yerel düzeyde sağlanabilir. Kültür ve sanat, kentlerin zenginliğinin, kültürel kimliğin ve birikimin,  oksesliliğin, çoğulluğun ve farklılığın, yerel toplulukların belleğinin, topluluk duygusunun ifadesidir.

Böylelikle, **aşkınısalcı sanatsal imgelemin eytişimsel eklemlenmesinin yercil izdüşümünde  zekselsel bir konumunuz olduğunu öğrenmiş bulunuyorsunuz!**

Doğalgaz

Belediyenin imtiyazları arasında özel bir yere sahip olan doğalgaz, artık kentsel yaşamın doğal bir parçası haline gelmiştir. Bununla birlikte, belde halkı, bir kibrit alevinin tüm şebekeye yayılarak kenti blok halinde havaya uçurabileceği korkusunu tam olarak atlatamamıştır. Kuşkusuz, bu korku, yersizdir. Doğalgaz şebekesinin herhangi bir yerindeki olası bir patlama sırasında özel güvenlik sistemleri devreye girecek ve kentin **diğer yarısına** birşeycik olmayacaktır! (Affınıza sığınarak, araya küçük bir şaka sıkıştırılm istedik...)

Koruyucu Sağlık Hizmetleri

Kentleri çepeçevre kuşatan kötü yaşam koşulları ve yoksulluğun baskısı altındaki belde halkının temel sağlık gereksinimlerinin karşılanması, yalnızca tedavi edici değil, koruyucu sağlık hizmetlerinin de geliştirilmesini gerektirir. Yerel yönetimlerin, ana-çocuk sağlığı, aile planlaması, bulaşıcı ve salgın hastalıklar ve diğer koruyucu sağlık hizmetleri konusunda önemli işlevleri vardır.

Buna karşılık, merkezi yönetimin, genel sağlık hizmetlerini yerel yönetimlerle paylaşmaya yanaşmamasının ceremesini belde halkı çekmekte ve belediyeler, hemşehrileri gece yarısında kuyruğa girmeye mahkum eden, ameliyat için yıllar sonrasına gün veren, girildiğinden daha hasta çıkılmasına neden olan sağlık hizmetlerine karşı “koruyucu” olamamaktadır!

Kentsel Miras

Kentin geçmişi ile geleceği arasında bir köprü oluşturan kentsel mirasın korunması ve gelecek kuşaklara aktarılması, zorunlu olduğu kadar zorlu bir süreç olup, halkta koruma bilincinin geliştirilmesini, tarihi kentsel dokularda ve yapılarda koruma-yaşatma-yaşama dengesinin oluşturulmasını, fiziksel doku ile birlikte yerel ekonominin de ele alınmasını gerektirir.

Halbuki, “miras” dediğin, zengin akrabadan kalan malvarlığı gibi olmalıdır. Meydanlarla ve yeşil alanlarla değerli kentsel toprağı ziyan etmeden, çok katlı, bol betonlu, asfaltla kaplı ağdaş kentler inşa etmek dururken, içine “bir çivi bile akılamayan” harabelerin korunmasını size “miras” diye yutturmaya kalkışanların çivisini akın!

Tüketicinin Korunması

Tüketicinin korunması, iki farklı şekilde tanımlanabilir. Daha az bilinen ve itibar görmeyen tanım, belde halkının sağlıklı, ucuz, kaliteli ve güvenilir mal ve hizmetlerden yararlanmasına yönelik olarak, dayanıksız tketicim malları ve temel gıda maddelerinin üretim ve dağıtım sürecinin yerel yönetim tarafından izlenmesi ve denetlenmesi, hemşehrilerin **tketicim hakları** ihlallerine karşı korunmasıdır.

Tüketiciyi korumanın daha yaygın ve kamuoyunun vicdanındaki tanımını ise, dürüst yerel yöneticilerin seyredileği ortamlarda serpilip büyüyen ve belediyelerin kaynaklarını, “sular akarken testiye doldurmak” basiretini göstererek, son damlasına kadar tketicimyi alışkanlık haline getiren sülüklerin korunmasıdır!

Zabıta

Beldenin düzenini ve belde halkının sağlık ve huzurunu sağlamakla görevli olan Zabıta, işlenen belediye suçlarının izlenmesine yönelik gç kullanmasından dolayı, belediyenin “görünen yüzü”dr. Bu görüntünün güler yzly veya somurtkan olarak algılanması, belde halkının size bakışının da aynası olacaktır.

Gecekondu yıkımından fırın baskınına kadar her taşın altından çıkan ilekeş Zabıta'nın görev alanına, dargın çiftleri barıştırmanın girip girmediği ise, tartışma konusudur!

İtfaiye

İtfaiye, yüksek dallarda mahsur kalan kedileri kurtarmaktan yeşil alanların sulanmasına kadar uzanan hizmetlerden vakit buldukça, yangınlara ve diğer acil durumlara müdahale eder ve ilgili konularda halkı bilinçlendirir.

Büyüyünce itfaiyeci olmak istemeyen ocuk, yok gibidir. Polis, ğretmen ve hatta anne-baba gibi, yargılama ve cezalandırma ile i içe olmaması nedeniyle itfaiyeciler, birçok ülkede çocukların acil durumlarda ilk başvurduğu merkezler olarak da işlev görmektedir: “İtfaiye, yangın veya diğer acil durumlarda hemen gelir, fakat her zaman *yardıma için* gelir.” Eh, “darısı başımıza” diyelim!

Şehir-içi Trafik

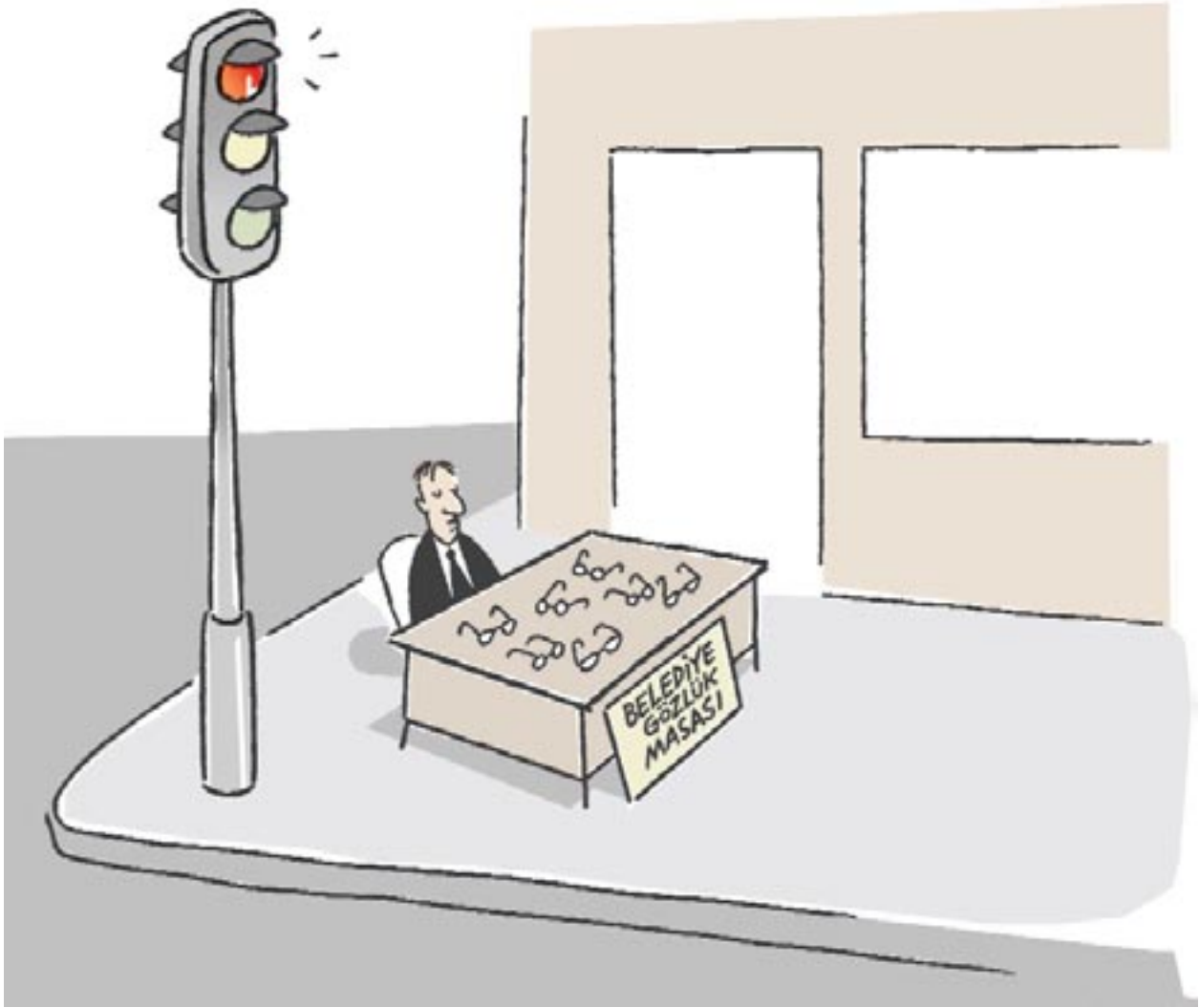
Yeni yerel yönetim yasaları hazırlanırken, “Merkezi yönetimin elindeki yetkiler devrediliyor, belediyeler yerel derebeyliklere dönüşüyor” patırtısının tozu-dumanı dağılınca, daha önceki yasal çerçeveye ekleneceği belirtilen geniş yetkilerden, şehir-içi trafik dışında başkaca bir şey göremiyorsanız, yeni bir gözlük almanızın zamanı gelmiş demektir!

En azından, elde ettiğiniz bu yeni güç sayesinde, polis otosu megafonlarından imrenerek dinlediğimiz “Sayın yaya; kırmızıda geçme ‘lan!” anonsu, bundan böyle belediye ekiplerinizce yapılabilecektir!

Nikâh

Medeni Kanun’da, belediye bulunan yerlerde resmi nikahın belediye başkanı veya onun bu işle görevlendirdiği vekili tarafından kıyılacağı hükmü yer almaktadır.

Bu konudaki ilk adım olarak, adınıza nikâh kıyacak vekilinizin, “Kıymayın efendiler” şarkısını dinlemesini yasaklayın! Hatırını kıramayacağınız kodamanlardan birinin nikâhında boy göstermeniz gerektiğinde, tam imza aşamasında, “Gelin hanım, yanlışlıkla benim ayağıma bastınız!” esprisini mutlaka yapmak zorunda olduğunuzu unutmayın!

Park, Bahçe ve Yeşil Alanlar

Belediyelerin görevleri içerisinde, yeşil alanların ve oyun alanlarının, park ve bahçelerin yapılması, halkın dinlenmesinin ve kentin nefes almasının sağlanması da yer alır.

Belde halkının, yeşil alanların “yeşil” olması gerektiği konusunda anlamsız bir beklentisi vardır. Halbuki, burada **soyut** bir kavramdan söz ettiğimizden, bunun gözle görünür olması gerekmez! Önemli olan, kişi başına düşen yeşil alan miktarının artmakta olduğuna herkesi inandırmaktır. Bunu kavramakta güçlük çekenler yüzünden, geçici olarak boş tutulan yeşil alanların asli işlevi olan yapılaşmaya dönüştürülmesi sırasında dozerlere ayak bağı olan birkaç yaşlı ağacın kesilmesine bile karşı çıkanlar olmaktadır!

Bununla birlikte, ille de “yeşil” diye tutturalacaklar olduğunu düşünerek, halkı parkların dışında tutmayı sağlayan çitleri ve çevredeki büfeleri yeşile boyatabilirsiniz. Çocuk parkları açısından ise çözüm, “çocuk oyuncağı”dır. Çocuk parklarının yeşillendirilmesi durumunda bakım masrafları artacağından, oyun alanlarının “behemehal” betonla kaplanması gerekir. Bu sayede, çocukların ağaçları, kuş civıltılarını, çiçekleri özlemesini sağlayabilir ve dolaylı olarak, onlara doğa sevgisini de aşılamış olursunuz!

Mezarlıklar

Birçok kentimizde, geriye kalan son yeşil alanlar olma özelliğiyle mezarlıklar, her ne kadar hemşehriler için yaşam maratonunun bitiş çizgisi olsa da, yerel yönetim hizmetlerinin son durağı değildir. Şair Eşref, “İstemem ben fatiha, tek çalmasımlar taşıml” derken, satır aralarında yerel yönetimi göreve çağırmaktadır!

Hatırlatmış gibi olmasın ama, Mezarlık Müdürlüğünü, yıldızınızın barışmadığı personelin sürgün yeri olarak kullanarak, yerel yönetim geleneklerimizi kesintisiz sürdürebilirsiniz!

Cadde ve Sokak Adları

Cadde ve sokakların adlandırılması, belediyelerin en dinamik faaliyetlerinin başında gelmektedir. Her yeni yönetim ile birlikte tüm cadde ve sokak adlarının da değişmesi artık gelenekselleştiğinden, beldelerine büyük hizmetler vermiş kişilerin hatırlanması ve kentin hafızasının korunması gibi nostaljik takıntılar rafa kaldırılmalıdır!

Konut

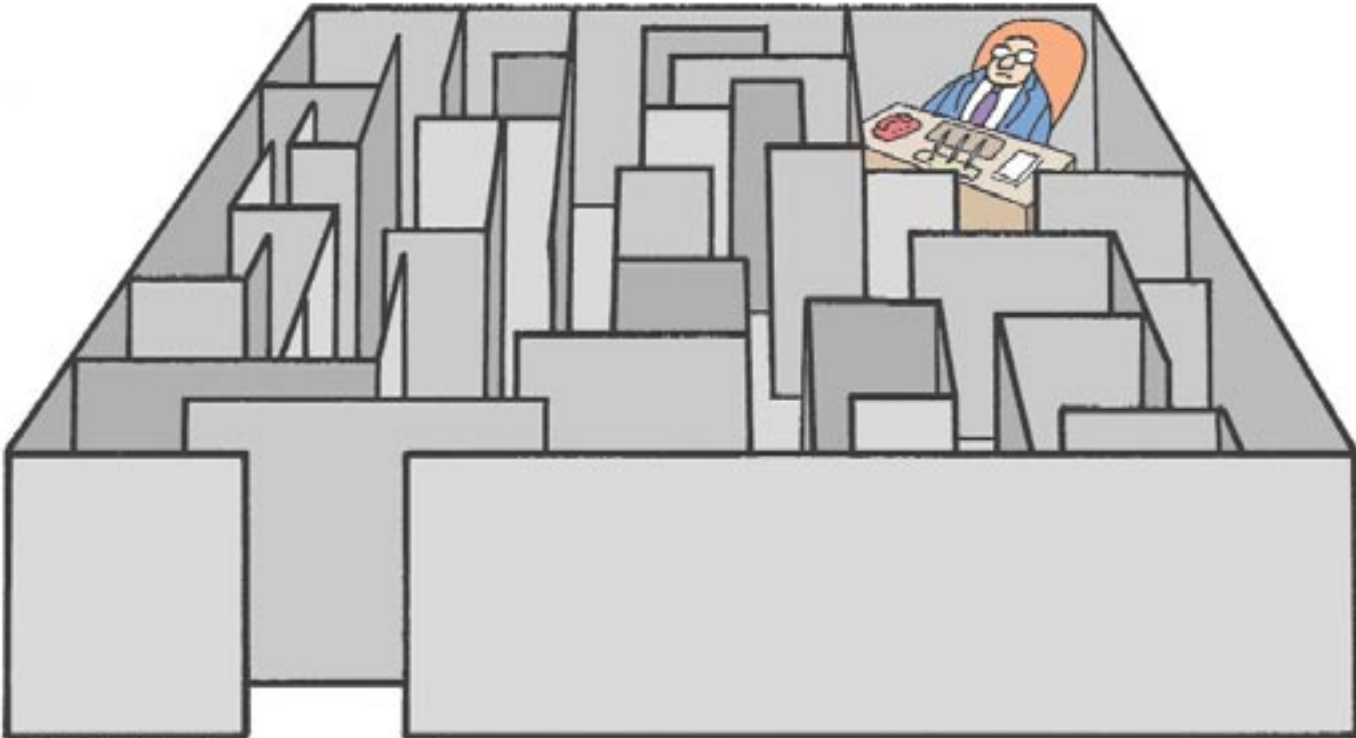
Yerel yönetim, beldede dar gelirliilere yönelik konut yapımından sorumludur. Bu konudaki başarıları nedeniyle birçok yerel yönetici, öteden beri belde halkının yuvasını yapmaktadır!

Başiboş Hayvanlar

“Başiboş hayvan” kavramının dar kapsamıyla yorumlanması ve sokaklarda gezinen mahut kişilerin, bu tanımın dışında tutulması gerekir!

Cumhuriyetimizin kuruluşunda hazırlanan yerel yönetim yasası, başiboş hayvanların “yok edilmesi” değil, “muhafaza edilmesi” gibi anlamlı bir yaklaşım sergilemişken, 2000’li yılların Türkiye’sinde, yasanın yorumlanmasındaki önemsiz bir nüans farkıyla birlikte, başiboş hayvanların “itlafı”, belediyelerin en keyifli görevlerinden birine dönüşmüştür. Yediği zehirli etin etkisiyle kavrınmakta olan bir sokak köpeğinin son çırpınışlarını, gözleri yuvalarından fırlamış minik çocuklarla birlikte seyretmenin tadına doyum olmaz!

YENİ BİR “YÖNETİM KÜLTÜRÜ”NE DOĞRU...

Yerel yönetimin güçlendirilmesi, yalnızca merkezi yönetimden daha fazla yetki ve kaynak aktarılmasına dayalı bir anlayışa indirgenemez. Bu bağlamda, yerel yönetimde, kurumsal değerlere bağlı, insana yönelik, geleceğe dönük, dinamik ve esnek bir yönetim anlayışı doğrultusunda, yeni bir yönetim kültürünün geliştirilmesi gerekmektedir.

Bunu sağlamanın yolu da, sizden (dönüp arkanıza bakmayın sayın yerel yönetici; evet, **sizden!**) geçmektedir.

Stratejik Planlama

Beldenin sağlıklı ve planlı gelişmesi, kentsel hizmetlerin düzenli ve kaliteli olarak sağlanması, bugünün gereksinim ve beklentilerinin, geleceğin gereksinim ve beklentilerinden ödün vermeksizin karşılanması amacıyla, kalkınma planlarının, mekansal planların ve gelişme stratejilerinin bütünleştirilmesine yönelik ve geleceğe dönük uzun vadeli bir yaklaşıma dayalı yönetim anlayışının geliştirilmesi gerekir.⁵ Siz zaten bunu biliyordunuz. Geçiniz!

⁵ Bu konuda bkz. **Türkiye’de Yerel Yönetim Sisteminin Geliştirilmesi**, Yerel Yönetimin Geliştirilmesi Programı Raporlar Dizisi, No. 1, İstanbul: IULA-EMME yayınları, 1993.

Mali Yönetim

Mali yönetim, genelde, öngörülen harcamaların yapılması ve gelirlerin toplanması olarak özetlenmekle birlikte, bu kavramın daha geniş bir çerçevede, mali kaynakların dürüst ve yasal bir biçimde kullanılması, hizmetlerin sunulmasında etkinlik ve verimlilik sağlanması, hizmet önceliklerinin belirlenmesi, harcamaların planlanması, bütçenin bir mali yönetim ve denetim aracı olarak kullanılması gibi çeşitli yönleri kapsayacak şekilde ele alınması gerekir.⁶

Yine de, mali yönetim konusunu fazla ciddiye almayın. Parayla saadet olmaz!

Bütçe

Bütçe, kaynakların **hangi** harcamalara, **nasıl** bir öncelik sıralamasına göre ve **ne kadar** tahsis edileceğini belirler.

Karmaşık gibi gözükse de bu süreç, aslında son derece basittir. Kaynaklar, **sizin** belirleyeceğiniz harcamalara, **sizin** önceliklerinize göre ve **sizin** öngördüğünüz miktarda tahsis edilmelidir!

⁶ Bu konuda bkz. EMREALP, Sadun (1993) **Belediyelerde Mali Yönetim**, Yerel Yönetimin Geliştirilmesi Programı El Kitapları Dizisi, No. 2, İstanbul: IULA-EMME yayımları.

Alternatif Hizmet Sunumu ve Özelleştirme

Belediyeler, yerel hizmetleri doğrudan kendileri sunabilirler ya da geniş bir seçenek yelpazesi çerçevesinde, ihale ederek, imtiyazlar vererek, sözleşmeler yaparak, şirketler kurarak, diğer yerel yönetimlerle ve gönüllü kuruluşlarla işbirliği yaparak, hizmetlerin sunulmasını sağlayabilirler.⁷

Bunlar arasında, başınızı en fazla ağrıtaacak yöntem, “özelleştirme”dir. Bu yöntemle topu özel sektöre atarak kurtulduğunuzu zannettiğiniz sorumlulukların nasıl olup da bacadan girdiğini anlamamız, biraz zaman alabilir! Bildiğiniz özelleştirmeden farklı olarak, bu yöntemde hizmeti özel sektör sunuyor olsa da, hizmetin **sorumluluğu** sizde kalmayı sürdürecektir.

Bir hizmeti *farklı* bir yöntemle sunmak, *daha iyi* sunmak anlamına gelmez. Hizmet sunma yöntemini değiştirmenin, elde edilen sonucu haklı kılması gerekir. Bu nedenle, bir hizmetin hangi yöntemle sunulmasının daha yararlı ve uygun olacağını belirlemesi için, kapsamlı bir değerlendirme yapılması gerekir. Gerekir de, gelin siz bunları, kapınızın önüne kamp kurmuş “hamili kart” sahibi yüklenicilere anlatın!

⁷ Bu konuda bkz. EMREALP, Sadun (1993) **Belediyelerde Alternatif Hizmet Sunma Yöntemleri**, Yerel Yönetimin Geliştirilmesi Programı El Kitapları Dizisi, No. 6, İstanbul: IULA-EMME yayınları.

Proje Yönetimi

Proje, öngörülen hedeflere belirli bir süre içerisinde ulaşmak amacıyla yönelik olarak, mali, insani ve maddi girdileri planlı bir çalışma içinde bir araya getiren ve kendi içerisinde bir bütünlük taşıyan yatırım ve faaliyetler paketi olarak tanımlanabilir.⁸ Ancak, bu tanım, yalnızca kitaplar içindir. Aslında proje, gece rüyanızda gördüğünüz ve herkese parmak ısırtacağına inandığınız dehşetengiz fikirdir. Bunun, ertesi sabah gündeme alınmasında büyük yarar vardır; yoksa, unutabilirsiniz!

Bir projenin uygulanabilmesi için, hemen kazmayı vurmada önce, projenin teknik, mali, ekonomik, toplumsal, çevresel, kurumsal ve yönetsel açılardan **yapılabilirliği** konusundaki araştırmalara zaman ve kaynak ayırmanız gerektiğini öğrendiğinizde, tatlı canınızı sıkmayın. Yapılabilirlik araştırmasını yapıyormuş gibi gözükmenin eğlenceli yönlerini kısa zamanda keşfedeceksiniz. Araştırma sonuçlarından endişe duymanıza ise hiç mi hiç gerek yoktur. Parayı ödeyen siz olduğunuza göre, bu araştırmayı yapanları, projenin **yapılabilir** olup olmadığını değil, **nasıl** kılıfına uydurulabileceğini ortaya koymak konusunda kibarca ikna edebilirsiniz.!

⁸ Bu konuda bkz. TEKELİ, İlhan (1992) **Belediyeçilik Yazıları (1986-1991)**, Yerel Yönetim Dünyası Dizisi, İstanbul: IULA-EMME yayınları.

Kriz Yönetimi

Gündelik yaşantınızda, belediyenizin neresinden daha çok duman çıkıyorsa orayı söndürmeye koştuğunuzdan, zaten **sürekli** bir “kriz yönetimi” uygulamaktasınız. Ancak, faturası size çıkabilecek başka krizlerin de olabileceğini gözden uzak tutmamalısınız.

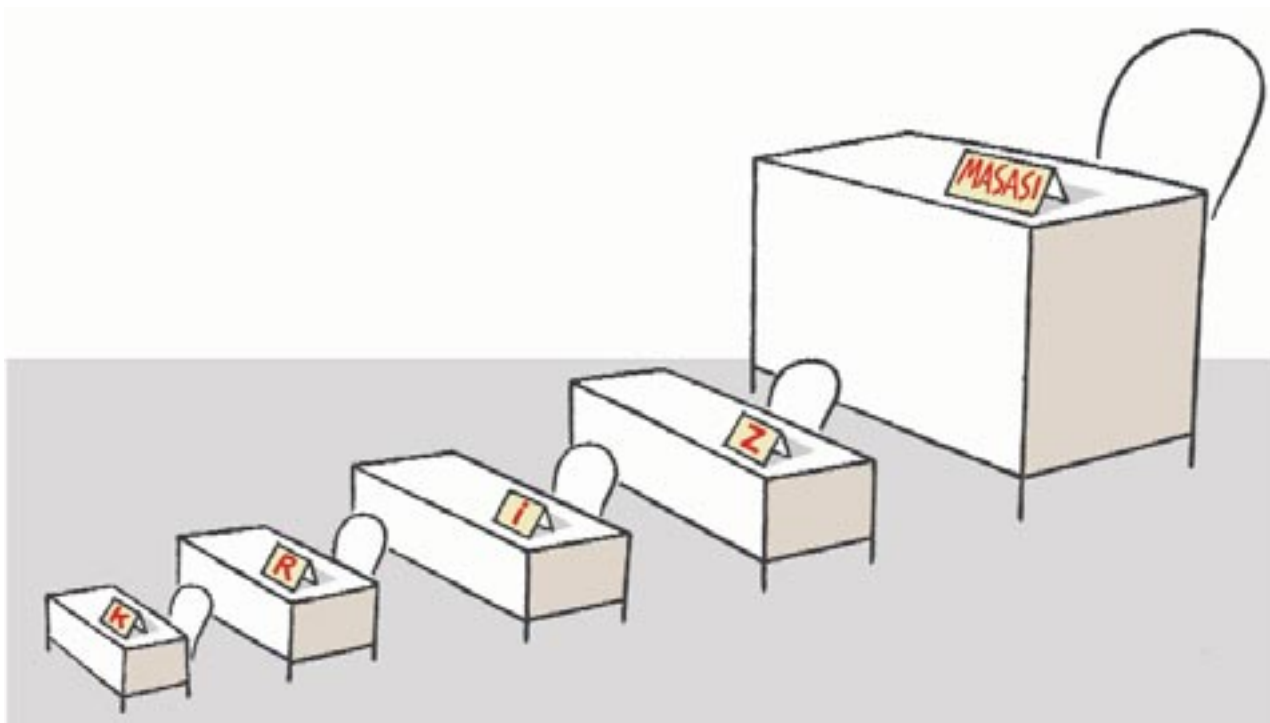
Beldenizi etkileyebilecek deprem ve su baskını gibi birçok doğal afet ile hava ve su kirliliği, kimyasal madde patlamaları ve sızıntıları, büyük çaplı kazalar gibi olaylara karşı **birilerinin** hazırlıklı olması gereklidir.⁹ Bu, neden siz olarsınız? Bunca yetkili kişi dururken, bir kriz anında belde halkının ilk düşündüğü, ilk başvurduğu ve acil yardım beklediği kişilerin yerel yöneticiler olması, haksızlık değil midir?

Çevre Yönetimi

Modası geçeceğe benzemediğinden, sağlıklı ve “sürdürülebilir” bir çevrede yaşama hakkını sürekli gündemde tutun. Her fırsatta, ozon tabakasının delinmesinden, asit yağmurlarından, sera etkisinden, küresel ısınmadan söz ederek, konuya hakim olduğunuzu dosta-düşmana gösterin. Çevre sorunlarının ülke sınırları tanımadığını vurgulayın. “Küresel düşün, yerel hareket et!” deyişini çevrenizdekilerden esirgemeyin. Artık, bu konudaki yükümlülüklerinize tamamlanmış gözüyle bakabilirsiniz. Bırakın, çevre ile ilgili sorunlarla **başkaları** uğraşsın. Siz, “küresel” düşünmekle yetinin!¹⁰

⁹ Bu konuda bkz. EMREALP, Sadun (1993) **Belediyelerde Kriz Yönetimi**, Yerel Yönetimin Geliştirilmesi Programı El Kitapları Dizisi, No. 5, İstanbul: IULA-EMME yayımları.

¹⁰ Bu konuda bkz. BAYRAMOĞLU YILDIRIM, Ferzan (1993) **Çevre ve Yerel Yönetim**, Yerel Yönetimin Geliştirilmesi Programı El Kitapları Dizisi, No. 4, İstanbul: IULA-EMME yayımları. Ayrıca, bkz. ÜNLÜ, Halil (1991) **Yerel Yönetim ve Çevre**, İstanbul: IULA-EMME yayımları.

İhaleler

İhaleler konusunda bilmeniz gereken ilk şey, bunların açıkta kalması durumunda çevreye kötü kokuların yayılacağıdır. Bu nedenle ihalelerin üzeri sıkıca örtülmeli ve gözden uzak bir yerde saklanmalıdır!

İhaleler, seçimlerden sonra çevrenize üşüşen ve size, ayağınızdaki iki numara küçük ayakkabı kadar yakınlık gösterenlere arka çıkmanız için bulunmaz bir fırsattır. Bu nedenle, ihaleye konu olan projenin tasarımı, geliştirilmesi, uygulamanın izlenmesi ve denetiminin usulüne uygun olarak ve saydam bir süreçle gerçekleştirildiği ihalelerden kaçınılmalıdır!

Sözleşme Yönetimi

İhale edilen bir hizmetin **en iyi koşullarda** sağlanmasını ve yerel yönetimce **öngörülen zamanda, miktarda ve kalitede** sunulmasını güvence altına almanın önkoşulu, iyi hazırlanmış bir **sözleşme**dir. Sözleşme kapsamındaki hükümlerin yaşama geçirilmesi ise, sözleşmenin izlenmesi ve denetlenmesine yönelik etkin **yönetim araçlarının** sağlanmasına bağlıdır.¹¹

Hazır araçlardan söz ederken, son model bir makam aracı almanızın hiç de fena olmayacağını hatırlatalım!

¹¹ Bu konuda bkz. EMREALP, Sadun (1993) **Belediyelerde Proje Yönetimi**, Yerel Yönetimin Geliştirilmesi Programı El Kitapları Dizisi, No. 3, İstanbul: TULA-EMME yayımları.

İç Denetim

Yerel yönetimde demokratik ve etkin bir denetim sisteminin kurulabilmesi için gerekli merkezi denetim, yargı organlarının denetimi ve kamuoyunun denetiminden oluşan üçlü denetim sisteminin yanısıra, kendi kendini denetim anlamına gelen **iç denetim** de büyük önem taşır.¹²

İç denetim, özü gereği, kurumsal ve yönetsel bir özelleştiri niteliğindedir. Bu yüzden, çevrenizi kuşatmış gözükten diğer denetim biçimlerine kıyasla, daha az ciddiye alınmalıdır. İç denetim sonucu, lehinize gözükebilecek bulgular cımbızla çekilerek mikroskop altına konulmalı, diğer mahut sonuçlar ise, bağırsak gazı gibi, kurum içinde tutulmalıdır. Sonuçta, harcamalar kitabına uygun olarak yapıldıktan sonra, harcanan paralar karşılığı elde edilen değerleri sorgulamak kimin aklına gelir?

¹² Bu konuda bkz. EDDISON, Tony ve TIKIZ, Cenk (1993) **Yerel Yönetimde Denetim**, Yerel Yönetimin Geliştirilmesi Programı El Kitapları Dizisi, No. 13, İstanbul: IULA-EMME yayınları.

Kaynak Yaratıcılık

Demokratik ve etkin yerel yönetimin önkoşullarından birisi, yerel yönetimin kendi kaynaklarını geliştirebileceği bir yapıya kavuşturulmasıdır.

Birçok yerel yönetici, azalan kaynaklarına karşın, yaratıcı çözümler bulma başarısını göstermiştir. Siz de duruma göre, personelinizin ödemelerini aksatabilir, sosyal sigorta kesintilerini yatırmayabilir, belediyenin birikmiş elektrik faturalarını ödemeyebilir ve günün birinde borçlarınızın silineceği beklentisiyle, yüksek faizle kısa vadeli krediler alabilirsiniz. Çevrenizdeki bazı kişiler, kaynak yaratıcı yöntemlerden kastedilenin bunlar olmadığı söylemeye yeltenirse, yöntemlerinizi değil, bu kişileri değiştirin!

Belediyeler Arası İlişkiler

Küreselleşme sürecinin en belirgin etkileri, yerel yönetimlerde görülmektedir. Dünya ölçeğinde kentler arasında işbirliğine dayalı, yatay ilişki ağlarının gelişmesi, kentleri ve yerel yöneticileri birbirine yaklaştırmaktadır. Belediyeler arası ilişkiler, uluslararası dayanışmadan ortak projelere, bilgi ve deneyim alışverişinden eğitim ve teknik desteğe kadar uzananengin bir çerçeve sunmaktadır.¹³

Küreselleşmeye sıcak bakmıyor olsanız bile, dünya ölçeğinde belediyeler arası ilişkiler, size en azından, egzotik ülkeleri gezme fırsatı verecektir!

¹³ Bu konuda bkz. ÜNLÜ, Halil (1993) **Yönetimler Arası İlişkiler**, Yerel Yönetimin Geliştirilmesi Programı El Kitapları Dizisi, No. 9, İstanbul: IULA-EMME yayımları.

Bilgi Teknolojisi

Bilgi teknolojisi başdöndürücü bir hızla gelişmekte, iletişim ve bilgisayar ağları, tüm dünyayı bir sinir sistemi gibi sarmaktadır. Bu teknolojilerin kentsel hizmetlerde kullanım alanlarının genişlemesi, yerel yönetimlerin **planlama, uygulama ve denetleme kapasitelerini** güçlendirmektedir. İnternet'in de arkadan itmesiyle bilgi teknolojisi, gündelik yaşantımızın belkemiği durumuna gelmiştir.¹⁴

Siz de, teknolojik gelişmelerin gerisinde kalmamak için, yeri geldikçe, dünyada “bilgi çağı”nın başladığından dem vurup, elinizdeki son model cep telefonunun marifetlerini sıralamaya girişin. Bilgi teknolojisinin belediyeinize sizin sayenizde girdiğini açık ve seçik olarak ima edin. Bu arada, biri size, örümceklerden mi yoksa bilgisayarlardan mı daha çok korktuğunuzu sorma densizliğini gösterirse, beyaz bir yalan söylemekten çekinmeyin!

Değerler ve Ahlak

Yerel yönetimin, demokratik, etkin, verimli, halka dönük, katılımcı ve saydam bir yönetimin gereği olan ahlaki değerler ve dürüstlük ilkelerine dayalı olduğunu öğrendiğinizde, şaşkınlığınızı gizlemeye çalışın.¹⁵ Bu kurumsal değerlerin ve ahlak anlayışının, size ayak bağı olmasına izin vermeyin. Kişisel çıkarlarınızı kurumsal değerlerin önünde tutmanın her zaman bir yolu bulunabilir. Değerler ve ahlak konusunun, özellikle “çifte standart” uygulanması için biçilmiş kaftan olduğunu unutmayın. Köşeye sıkışmakta olduğunuzu hissettiğinizde, duygu sömürsü yapmaktan kaçınmayın!

¹⁴ Bu konuda bkz. EMREALP, Sadun (1993) **Yerel Yönetim ve Bilgi Teknolojisi**, Yerel Yönetimin Geliştirilmesi Programı El Kitapları Dizisi, No. 12, İstanbul: IULA-EMME yayınları.

¹⁵ Bu konuda bkz. BAYRAMOĞLU-ALADA, Adalet (1993) **Yerel Yönetim ve Ahlak**, Yerel Yönetimin Geliştirilmesi Programı El Kitapları Dizisi, No. 10, İstanbul: IULA-EMME yayınları.

ALO, SANTRAL...
BANA MERKEZİ BAĞLA!

YEREL YÖNETİMİN BÜYÜK LOKMALARI...

Demokrasi

Yerel yönetimler, demokratik yaşama, demokrasinin gelişmesine katkıda bulunan kamu tüzel kişileridir. Karar organları seçimle oluşan yerel yönetimler, halkın kendi kendini yönetmesine olanak verir. Halk demokrasi eğitimini, yerel yönetimler içinde kazanır.¹⁶

Günümüzde “temsili demokrasi”nin tıkanmış olduğundan ve “katılımcı demokrasi”nin yaşama geçirilmesinin zamanı geldiğinden her fırsatta söz edin. Laf arasına, “yerel yönetim demokrasinin beşiğidir” gibi hiç duyulmamış vecizeler serpiştirin. Halkın yönetime katılımını ve denetimini sağlayacak mekanizmaların geliştirilmesi gerektiğini de vurgularsanız, başkalarından bir adım önde olursunuz. Bunun nasıl ve ne zaman gerçekleşeceğini soran olursa, yasalardaki sınırlamalara değinerek topu taca atın. Özellikle, ilgili mevzuatın, çağımızın değişen koşullarına uygun duruma getirilmesi gereğinden söz ederek hedef saptırmak, her zaman işe yarar!

¹⁶ Bkz. KELEŞ, Ruşen (1993) **Kent ve Siyaset Üzerine Yazılar (1975-1992)**, Yerel Yönetim Dünyası Dizisi, İstanbul: İTÜLA-EMME yayınları.

Desantralizasyon

Demokrasiden söz ederken, kendi haline bırakıldığında küllenen desantralizasyon ateşini depreştirmek de adettendir. Desantralizasyon, yetkilerin daha büyük bir bölümünün ve bunlarla bağlantılı kaynakların, merkezi yönetimden yerel yönetimlere aktarılmasını ve yerel yönetimin daha özerk kılınmasını gerektirir.¹⁷ Ne var ki, yetkilerinizin artması, **sorumluluklarınızın** da artması anlamına geleceğinden, sonuçta durduk yerde işgüzarlık yapılmış olacaktır!

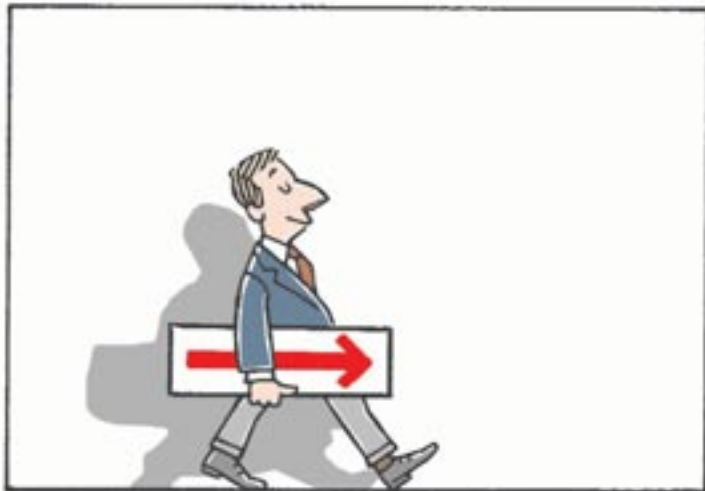
İlke olarak, merkezi yönetimden daha fazla **kaynak** aktarıldığı sürece, daha fazla **yetki** aktarılmasına göz yumulabilir. Ancak, bu sürecin belediyede noktalanmasına özen gösterilmelidir. Yerel yönetimin öncelikle kendi içerisinde desantralize olması gerektiğini söyleyenler çıkarsa, bunlara boş gözlerle bakın ve duymazlığa gelin. Büyük güçlüklerle elde etmiş olduğunuz **yerel merkez** konumunu, artan yetki ve kaynaklarınızı daha alt kademelerle paylaşarak sarsmanın gereği yoktur!

Kentsel Haklar

Birileri çıkıp size, bir yerel yönetici olarak, hemşehrilerinizin kentsel haklarını korumak ve kollamakla yükümlü olduğunuzu hatırlatırsa, telaşa kapılmayın. Kentsel yaşam ve çevre, sağlık, esenlik, eğitim, kültür ve sanat, planlama ve mülkiyet, konut, ulaşım ve altyapı gibi geniş bir yelpazeye yayılan konulara insan hakları açısından yaklaşılmamış, bunlar “hak” olarak düşünülmemiştir.¹⁸ Bu nedenle, kimsenin farkında bile olmadığı kentsel hakları gündeme getirip de uyuyan devi uyandırmanın alemi yoktur!

¹⁷ Bu konuda bkz. **Türkiye’de Yerel Yönetim Sisteminin Geliştirilmesi**, Yerel Yönetimin Geliştirilmesi Programı Raporlar Dizisi, No. 1, İstanbul: IULA-EMME yayınları, 1993.

¹⁸ Kentsel haklar konusunda bkz. TUNÇAY, Mete (1994) **Kentsel Haklar: Karşılaştırmalı Bir Çerçeve**de **Türkiye**, İnsan Hakları Serisi, İstanbul: WALD – Dünya Yerel Yönetim ve Demokrasi Akademisi yayını.

Hemşehri Hukuku

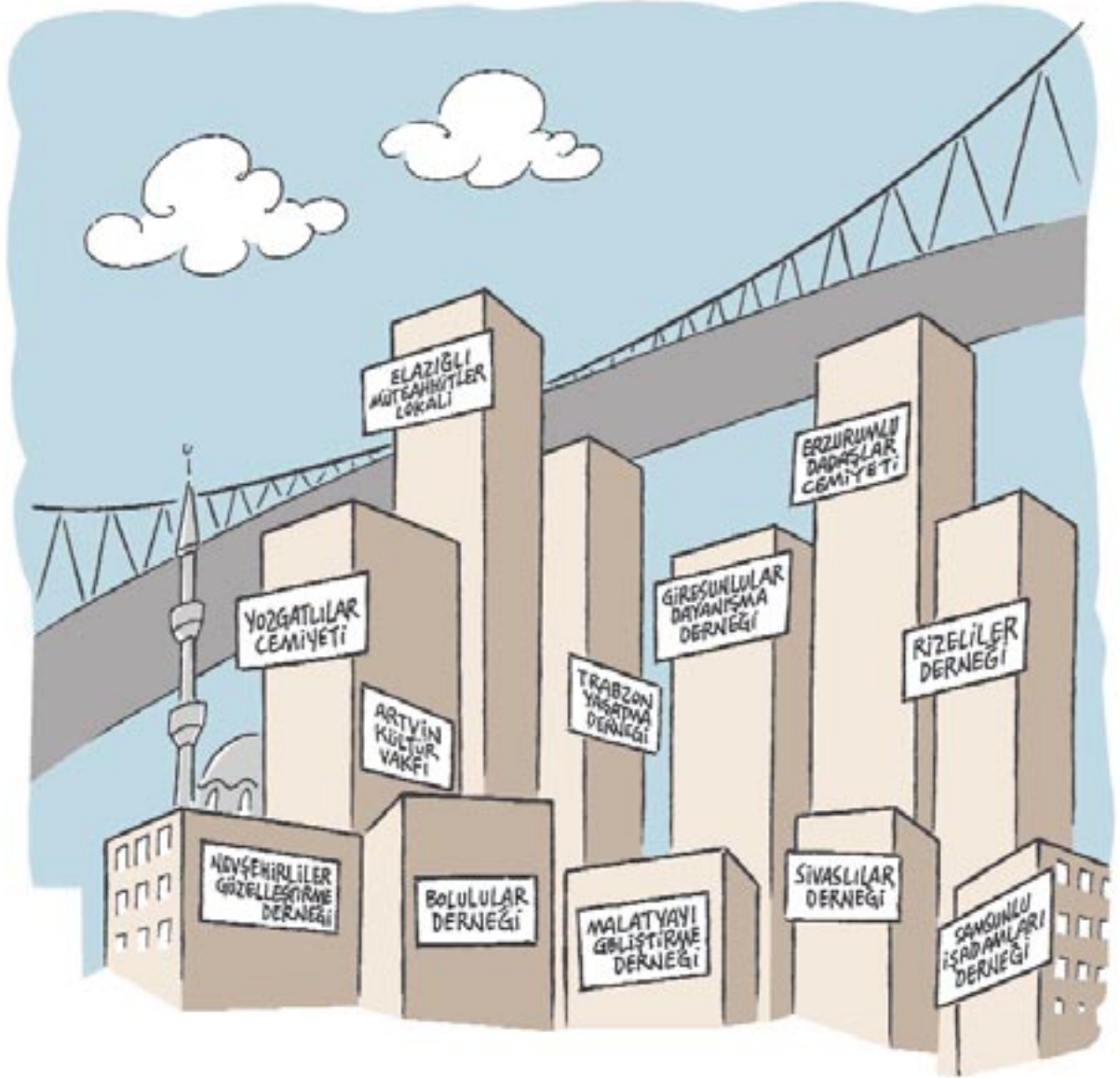
Belediye yasası, hemşehrilerin belediyeye ilişkin olarak seçme ve seçilme, yönetime katılma ve kentsel hizmetlerden yararlanma haklarını düzenlemektedir. Günümüzdeki katılım sorunları yasadan değil, **hemşehri kılığında** kaynaklanmaktadır. Belde halkı, kendini yaşadığı kentin değil, geride bıraktığı bir başka kentin hemşehrisi saydığından, kalabalık kentlerimizde o kentin hemşehrisini bulmak, saman yığınında iğne aramaya benzer. İkna olmadığınızsa, İstanbul'a bir göz atmanız yeterli olacaktır. Birçok kentimizin, kendi hemşehri sayısından daha çoğunu "gurbette" barındıran İstanbul'da bir İstanbullu, beyaz Sibiryaya kaplanı gibi, özenle korunması gereken bir canlı türüne dönüşmüştür!

Mahalle

Yerel yönetim ile belde halkı arasında yakınlaşmayı sağlamak, yönetime doğrudan katılma ve denetim olanaklarını arttırmak ve genel olarak yerel demokrasiyi ve hizmet etkinliğini geliştirmek amacıyla "mahalle", bir ilk basamak yerel yönetim birimi olarak, yeni bir işlevsel yapıya kavuşturulmalıdır.¹⁹

Muhtarlarla işbirliği içerisinde mahalle toplantıları düzenlemek, "mahalle meclisleri" oluşturmak, "mahalle merkezleri" açmak gibi, mahalleler ile güçlü bağlar kurulmasını sağlayacak adımlar atmak için kentimizde pilot bölgeler belirlerken, size yüksek oranda oy veren mahallelere öncelik verdiğinizi kimseye çaktırmamaya özen gösterin!

¹⁹ Bu konuda bkz. **Kent Yönetimlerinin Demokratikleşmesi Sürecinde Mahalle**, Türkiye Yerel Gündem 21 Programı, İstanbul: IULA-EMME yayınları, 2000. Ayrıca, bkz. **BM İnsan Yerleşimleri Konferansı – Habitat II İstanbul Kent Zirvesi, Türkiye Ulusal Rapor ve Eylem Planı**, Haziran 1996, s. 142.

Halka Dönüklük

Halka dönüklük, yerel yönetimin işleyişinin, halkın ihtiyaç, istek ve beklentilerine yönelik olarak düzenlenmesini, halkla daha yakın ve sıcak ilişkiler kurulmasını ve halkın yönetime ve kararlara katılımının artırılmasını gerektirir.²⁰

Gerçi siz, zaten her şeyi halk için yapıyorsunuz. Yine de, herhangi bir müdürlüğünüze, kendinizi tanıtmadan, sıradan bir vatandaş gibi telefon açın ve hizmetle ilgili bilgi isteyin. Eğer gerçeği gibi ters bir cevapla karşılaşırsanız, işler yolunda demektir. Ahizenin öbür ucundaki ses size sıcak ve yakın bir ilgi gösteriyorsa, hemen karamsarlığa kapılmayın; belki de sesinizi tanımıştır!

Halkı Dinlemek

Halkı dinlemek, değişik yöntemler kullanarak halkın görüş ve düşüncelerini almak son derece önemlidir. Bu nedenle, belde halkına yönelik forumlar, mahalle toplantıları, açık görüşme günleri, kamuoyu yoklamaları ve anketler gibi yöntemlerden yararlanacağınızı duyurarak sempati toplayın. Daha sonradan, yoğun programınızı gerekçe göstererek, bunların hepsini süresiz erteleyebilir ya da iptal edebilirsiniz. Endişeniz olmasın; kimsenin aklına, sizden bunun hesabını sormak gelmeyecektir!

²⁰ Bu konuda bkz. ALPÖGE, Atila (1993) **Halka Dönük Yerel Yönetim**, Yerel Yönetimin Geliştirilmesi Programı El Kitapları Dizisi, No. 11, İstanbul: IULA-EMME yayımları.

Halkı Bilgilendirmek

Halkın bilgilendirilmesinin, kente ait olma duygusunun ve hemşehrlik bilincinin gelişmesine yardımcı olacağını unutmayın. Bu nedenle, medya ile ilişkilerinizi sıcak tutarak ve her fırsatta reklamınızı yaparak, halkı kendiniz hakkında bilgilendirin!

Personel

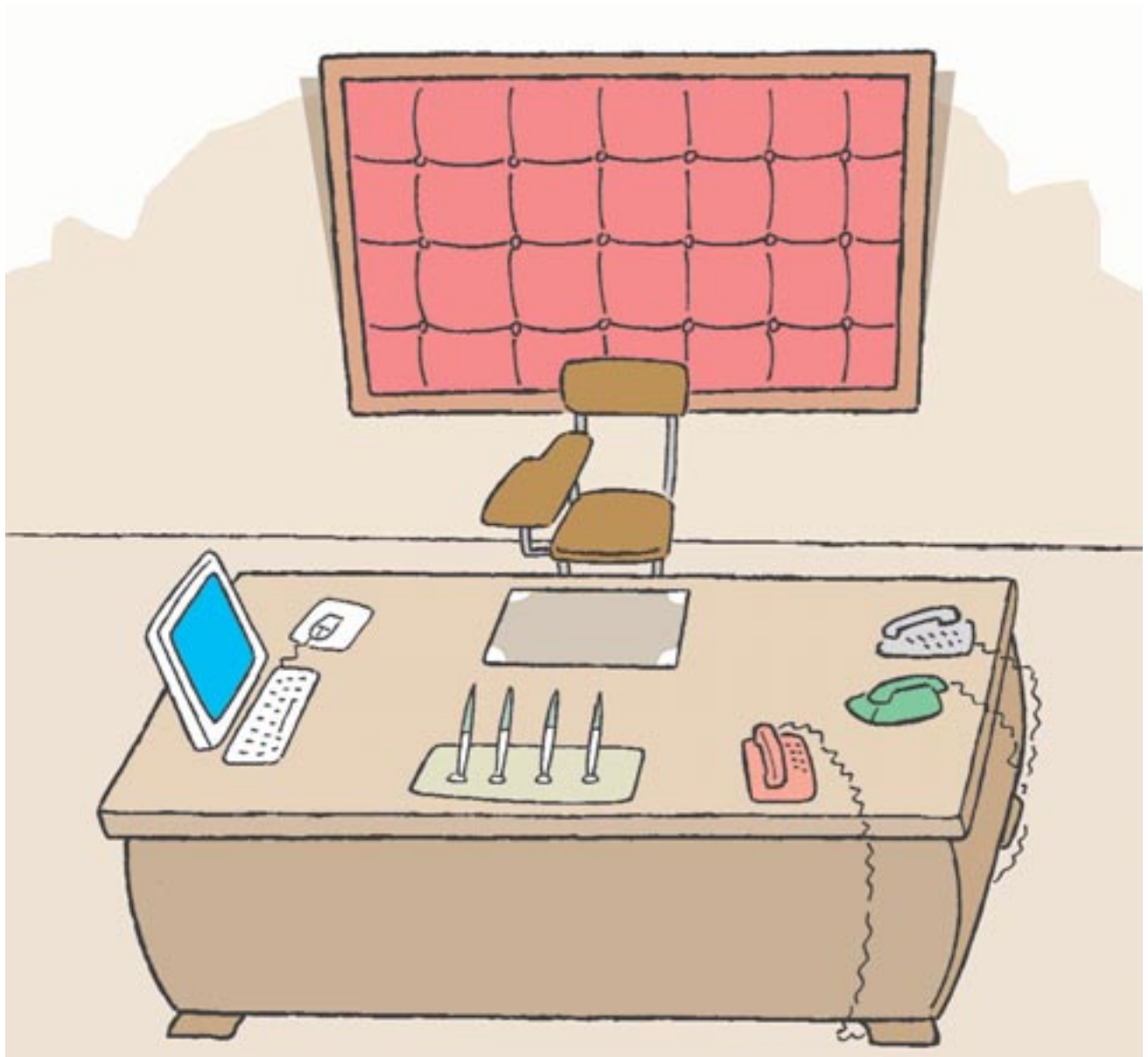
Yerel yönetimin **en değerli kaynağı**, personelidir. Siz de, biraz geniş bir yorumla, kendinizi yerel yönetimin personeli olarak görebilirsiniz. Buradan yola çıkarak, piramidin tepesinde oturmanız nedeniyle, kendinizi yerel yönetimin **en değerli varlığı** sayabilirsiniz!

Eğitim

Belediyenizdeki insan kaynaklarını geliştirmenin başlıca aracı, **eğitimdir**.²¹ Temel kural, yönettiğiniz kurumda, **sizden başka herkesin** eğitime gereksinimi olduğudur!

Personel eğitiminin önemine ve yararlarına değinen yuvarlak laflar etmenin bugüne kadar hiçbir sakıncası görülmemiştir. Eğitim için **kaynak ayrılması** gündeme geldiğinde ise, kendinizi frenlemeye başlamanız gerekir!

²¹ Bu konuda bkz. EDDISON, EMREALP ve DUBEN (1993) **Human Resource Development in Local Government** (Yerel Yönetimde İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi), MED-URBS Dizisi, İstanbul: IULA-EMME yayınları.

Vesayet

Merkezi yönetimin yerel yönetim üzerindeki ağır **vesayetinin** clinizi-kolunuzu bağladığını söyleyerek hoşnutsuzluğunuzu dile getirmek, size her zaman puan kazandırır. Ancak, belden aşağıya vurmamaya özen göstermenizde yarar vardır. Unutmayın ki, vesayetın alternatifı, bir yandan yargı organlarının, öte yandan da belde halkının kısıkaçı anlamına gelecek **demokratik** denetimdir.²² Böyle bir denetimin ezici ağırlığı karşısında merkezi vesayetın baldan tatlı gelmesine şaşmamak gerekir!

Ombudsman

Sanıldığı gibi Swahili dilinde olmayan bu kavram, “halkın avukatı”, “yurttaşın hakemi”, “sivil haklar savunucusu” gibi anlamlar taşıyan demokratik bir denetim kurumunu nitilemektedir. Görev alanını kamu gücü ile bireyler arasındaki ilişkilerin oluşturduğu Ombudsman, kişi hak ve özgürlüklerini savunmak, yönetilenleri yönetime karşı korumak ve kötü yönetimden doğan haksızlıkları önlemek amacıyla yönetimin iyileştirilmesine çalışmak gibi görevlerle donatılmıştır.²³ Onsekizinci yüzyılda Osmanlı saraylarında bir süre “misafir edilen” İsveç Kralı Demirbaş Şarl kanalıyla Batıya ihraç edilen bu kurumun, artık yuvaya dönme zamanı gelmiş gözükmektedir. Yine de, bu role soyunma işini bazı köşe yazarlarına bırakarak, bu modelin bizde “nasıl olurluğu” değil, “neden olmazlığı” açısından yaklaşmak, en güvenli çözümdür!

²² Bu konuda bkz. YILDIRIM, Selahattin (1993) **Yerel Yönetim ve Demokrasi: Kavramlar, Yaklaşımlar**, İstanbul: IULA-EMME yayımları.

²³ Bu konuda bkz. TEMİZEL, Zekeriya (1997) **Yurttaşın Yönetime Karşı Korunmasında Bağımsız Bir Denetim Organı: Ombudsman**, İstanbul: IULA-EMME yayımları.

Geri Çağırma Hakkı

Bazı ülkelerde seçilmiş yerel yöneticiler, yargı organlarının denetiminde yapılan halkoylaması sonucunda, seçim süreleri dolmadan geri çağrılabilen ve temsil yetkileri, temsil ettikleri halk tarafından sona erdirilebilmektedir. Kuşkusuz, bu hak, ülkemiz için söz konusu olmamalıdır. Böyle bir uygulama, sizin “kazanılmış haklarınıza” tecavüzdür! Seçildikten sonra halkla bir ilişkiniz kalmadığına göre, halkın sizi görevden alması kadar anlamsız ve haksız bir uygulama olamaz. Sizi, yalnızca merkezdeki bir bürokrat görevinizden alabilmelidir!

BAŞIMIZA BİR DE “YÖNETİŞİM” ÇIKTI...

Bazı köşe(cik) yazarlarının, memleketi kurtarmak üzere engin sözcük dağarcıklarından bulup çıkardıkları “yönetişimci” yaftasının yapıştırılması ülserinizi azdıracaksa, bu bölümü ezberlemeden geçebilirsiniz!

Eylül 2000’de yapılan Birleşmiş Milletler Binyıl Zirvesi’nde kabul edilen Bildirge’de, “Binyıl Kalkınma Hedefleri”ne ulaşmadaki başarının, “demokratik ve katılımcı yönetim” olarak tanımlanan “iyi yönetim”e bağlı olduğu belirtilmektedir.²⁴ Aynı şekilde, Avrupa Birliği Komisyonu tarafından 2001 yılında yayınlanan Beyaz Kitap’ta benimsenen “iyi yönetim”in temeli de, demokratik ve katılımcı bir yönetim anlayışına dayanmaktadır.²⁵

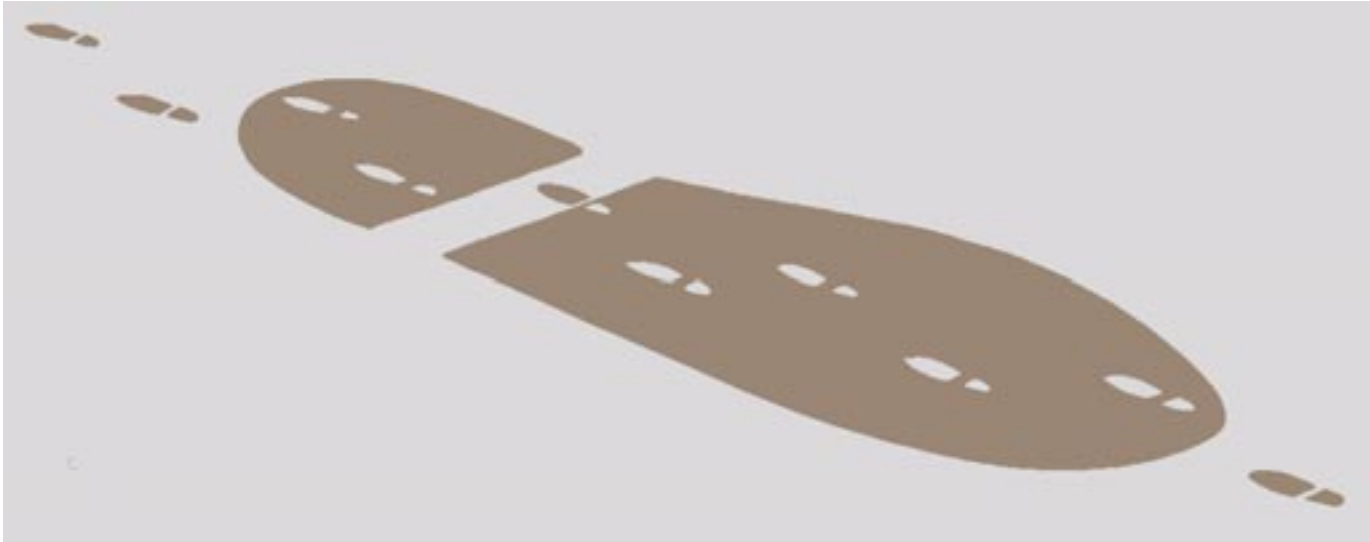
Belediyeler için “iyi yönetim”, kendi yörelerinde yaşayanlarla birlikte, ortaklaşa olarak yer alacakları bir süreçle, karar alma, uygulama ve denetleme uygulamalarını yürütmeleri anlamını taşır. Yönetişim sürücü, belediye yönetimi ile hemşehrileri yakınlaştırır ve alınan kararların uygulanma şansını, hem katılımın artması ve etkinliği, hem de uygulamaların denetim ve izlenmesi kolaylığı nedeniyle, artırır.²⁶

İyisine-kötüsüne, eğrisine-doğrusuna bakılmaksızın, yönetişimin başlıca dayanakları olan katılım, yerindenlik, saydamlık, hesap verebilirlik, çalışma uyumu, etkinlik ve hukuk devleti gibi temel ilkeler ve ölçütler de bu yolla, üstümüze sakız gibi yapışıp kalmıştır!

²⁴ BM **Binyıl Bildirgesi** (*UN Millennium Declaration*), BM Karar No. 55/2, New York, Eylül 2000 (Türkçe-İngilizce).

²⁵ Avrupa bağlamında benimsenen yönetim ilkeleri konusunda bkz. Commission of the European Communities, *European Governance: A White Paper*, Brussels, 2001.

²⁶ Bu konuda bkz. (2002) **Sürdürülebilir Kalkınma ve Yönetişim**, BM Sürdürülebilir Kalkınma Dünya Zirvesi Türkiye Ulusal Raporu-Tema III, İstanbul: TULA-EMME yayınları.

Katılım

Katılım, bir “danışma mekanizması” olmanın ötesine geçerek, politika oluşturma, kararlara katılma, kural koyma, uygulamaya katılma, izleme ve denetleme süreçlerini kapsayacak şekilde, yeni bir anlayış ve yapılanmayı içermelidir. Katılım, karar alma sürecini “hariçten gazel okuyarak” etkilemeyi değil, kararların alınma sürecinde doğrudan yer almayı ve alınan kararların içeriğine ortak veya taraf olmayı gerektirir.

Hemşhrielerin, yerel yönetimlerin karar mekanizmalarına katılması, karşılıklı saygı, uzlaşma ve ortak noktalarda buluşmaya dayalı bir siyasal kültürün gelişmesine ve böylelikle, bireylerin ilgisiz veya tepkisiz kalmak ve şikayet etmekle yetinmek yerine, “sorumluluk taşıyan ortaklar” olarak davranmaları konusundaki bilinç düzeyinin yükselmesine katkıda bulunur.

Bütün bunlar kulağa hoş gelse de, burada temel bir yanlış söz konusudur: Sizin gidip başkalarının işine burnunuzu sokmanız gerekirken, birileri gelip *sizin* karar alma süreçlerinize katılarak, “çöplüğünüzde ötmek” istemektedir. Bu nedenle, katılıma yönelik taleplerle karşılaştığınızda, katılımın “karar verme ve denetim zorbalığı” olduğu, katılımcı yapıların “mevcut karar alma süreçlerini çiğnediği”, alınan kararların “güçlü olanların çıkarlarını pekiştirdiği” gibi görüşleri²⁷ savunun ve başkalarına “meze” olmamak için katılımdan uzak durulması gerektiği konusunda ikna edici olun!

²⁷ Bu konuda bkz. COOKE, B. ve KOTHARI, U. (Editörler) (2002) **Katılım: Yeni bir Zorbalık mı?**, İstanbul: WALD – Dünya Yerel Yönetim ve Demokrasi Akademisi, Demokrasi Kitaplığı serisi.

Yerindenlik

Avrupa Birliği'nin temel dayanaklarından birisini oluşturan “yerindenlik” (*subsidiarity*) ilkesi, hangi kamu hizmetinin, hangi düzeyde, hangi birimlerce üretileceğine ilişkin karar alma sürecinde, yetki, sorumluluk ve kaynakların, **hizmetten yararlananlara en yakın ve en uygun alt kademeye devri** esasının belirleyici olmasını gerektirir.

Yabancı bir terim olan “subsidiarity” yerine, “sübsidiarite” gibi aynı ölçüde anlaşılır ve yaratıcı nitelikteki çeviriler dururken, “yerellik” veya “yetki ikamesi” gibi karşılıkların kullanılmakta olması, şaşırtıcıdır! Sonuçta, “çaydanlık-demlik” gibi sözcüklere alışık olan kulağımıza “yerindenlik” terimi daha sıcak gelmiş ve yerel yönetim yasalarına bu şekilde girmiştir!

Saydamlık

Yönetişimin bir başka vazgeçilmez ölçütü olan saydamlık (şeffaflık), alınacak kararlara esas olan bilgilerin tüm paydaşlara eşit, açık ve anlaşılabilir bir dille sunulmasını gerektirir.

Anlaşılabilir bir dille ifade etmek gerekirse, saydamlık ölçütünü belediyenizde uygularken, “fotokromik” (ışığa duyarlı) gözlük camından önemli dersler çıkarılmalıdır: ortalık zifiri karanlıkken saydamlığınız artmalı, yaptıklarınız gün ışığına çıkmaya başladığında, görüntü de o ölçüde koyulaşmalıdır!

Hesap Verebilirlik

Yönetişimin gereği olan hesap verebilirlik kapsamında, “hesap sorma ve hesap verme” denklemi, “al gülüm-ver gülüm” olarak da ifade edilebilir. Hesabı **siz** sorduğunuz sürece, bunun tırsılacak bir yanı yoktur! Sıra sizden hesap sorulmasına geldiğinde ise, “sakın hesap ver-ME!” yaklaşımına sıkıca sarılmayın, bu can sıkıcı durumu kendiliğinden ortadan kaldıracaktır!

Çalışma Uyum

İyi yönetim, merkezi ve yerel yönetimlerin uyum içerisinde ve etkin bir biçimde çalışmasını ve bu süreçte yer alan farklı kurumlar, yapılar, düzeyler ve paydaşlar arasında işbölümü ve birbirini tamamlayan bir bütünlük oluşturulmasını gerektirir.

Bir merkezi yönetim kademesi olan “il”in aynı zamanda bir yerel yönetim birimi niteliği taşıması, merkezi yönetim kademesi olarak tüzel kişiliğe sahip değilken, bir yerel yönetim kademesi olarak tüzel kişiliğe sahip bulunması, bir tüzel kişilik olarak düzenlemiş Belediye’nin, yine bir tüzel kişi olan İl Özel İdaresi’nin seçimle gelmiş meclisine başkanlık eden Vali ile hiyerarşik ilişki içerisinde değilken, tüzel kişiliğe sahip olmayan merkezi yönetimin temsilcisi durumunda olan ve yetki genişliği esasına göre icrai kararları alan ve çeşitli bakanlıklara bağlı bir hiyerarşi içinde çalışan merkezi yönetim birimleri adına kamu otoritesini kullanma yetkisi bulunan aynı Vali tarafından, kararları, eylem ve işlemleri, organları ve personeli açısından idari vesayet denetimine tabi tutulması, yönetimler-arası ilişkiler sistemimizin herhangi bir görev ve yetki çakışmasına meydan vermeyecek kadar sade, açık ve kolay anlaşılabilir bir kurumsal çerçeveye oturtulmuş olduğunu göstermektedir! Semt pazarlarını aratmayan bu uyumlu ve eşgüdümlü yapı içerisinde, çalışma uyumunun kolaylıkla sağlanacağını söyleyerek, “malumu ilan” etmenin anlamı yoktur!

BİZİM HESABI
VEREBİLİR MİSİNİZ?

PARASIYLA DEĞİL Mİ,
TABİİ VERİRİZ!

Etkinlik ve Hukuk Devleti

İyi yönetişimin bir boyutu, halkın paydaş olarak katılımı yoluyla demokratik bir yönetimi gerçekleştirmek ve saydamlık sağlayarak denetimi ve hesap vermeyi sürekli ve düzenli bir faaliyet haline getirmek, diğer boyutu ise karar alma ve uygulama süreçlerinin etkinliğini sağlamak ve uyuşmazlıkların çözümünde yargı kurumuna güven ve saygının sistemi olan hukuk devletini güçlendirmektir.

Ülkemizde, yargı kurumunun adalet dağıtımında ve hakça, etkin ve adil kararlar üreterek çeşitli uyuşmazlıkları çözme uygulamalarında sorunlar yaşanabilmektedir.²⁸ Dilerseniz, şimdilik bu saptamayı yapmakla yetinelim ve boyumuzu aşan derin sularda yüzmeyelim!

²⁸ Bkz. (2002) **Sürdürülebilir Kalkınma ve Yönetişim**, BM Sürdürülebilir Kalkınma Dünya Zirvesi Türkiye Ulusal Raporu-Tema III, İstanbul: TULA-EMME yayımları, s. 54.

KÜRESEL GÜNDEMLERDEN YEREL GÜNDEME...

Sürdürülebilir Kalkınma ve Gündem 21

1992 yılında Rio’da düzenlenen BM Yeryüzü Zirvesi’nde “sürdürülebilir kalkınma”, tüm insanlığın 21. yüzyıldaki ortak hedefi olarak benimsenmiştir.²⁹ Bu doğrultuda, 21. yüzyılda çevre ve kalkınma sorunlarıyla başa çıkılmasına ve sürdürülebilir kalkınma hedefine ulaşılmasına yönelik ilkeleri ve eylem alanlarını ortaya koyan “**Gündem 21**” başlıklı Eylem Planı, Zirve’nin temel çıktısı olarak, BM üyesi ülkelerce kabul edilmiştir.

1996 yılında İstanbul’da düzenlenen BM Habitat II Kent Zirvesi’nin temel çıktısı olan *Habitat Gündemi* ise “sürdürülebilir kalkınma” çerçevesine, “Demokratik, insan haklarına saygılı, saydam, katılımcı ve halka hesap veren yönetimler ile sivil toplumun etkin katılımı”nı eklemiştir.³⁰

2002 Johannesburg BM Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi’nde “sürdürülebilir kalkınma” hedefine yönelik küresel taahhüt yinelenmiş ve Gündem 21’de kabul edilen temel konuların izlenmesine yönelik bir eylem planı sunulmuştur.³¹

Günümüzde, kalkınmanın sürdürülebilirliği sağlanamamış olmakla birlikte, sürdürülebilir kalkınmanın sürdürülebilirliğinin nasıl sürdürülebileceği tartışmaları sürdürülmektedir!

²⁹ Yerel yönetimleri yakından ilgilendiren “sürdürülebilir kalkınma” kavramı ile ilgili olarak, bkz. BM Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu, “**Ortak Geleceğimiz**”, Türkiye Çevre Sorunları Vakfı, Ankara, 1991.

³⁰ BM İnsan Yerleşimleri Konferansı/Habitat II – **Habitat Gündemi ve İstanbul Deklarasyonu**, T.C. Başbakanlık TOKİ, 1999.

³¹ BM Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Konferansı – **Johannesburg Uygulama Planı**, T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı, 2004.

Binyıl Kalkınma Hedefleri

Eylül 2000’de, New York’ta yapılan Birleşmiş Milletler Binyıl Zirvesi’nde kabul edilen Binyıl Bildirgesi’nde, yirmibirinci yüzyılın temel değerleri, “özgürlük, eşitlik, dayanışma, hoşgörü, doğaya saygı ve ortak sorumluluk” olarak tanımlanmıştır. Zirve’de, bu ortak değerlerin yaşama geçirilmesine yönelik sekiz hedef (“Binyıl Kalkınma Hedefleri”) belirlenmiştir. Bu hedefler, başta yoksulluğun azaltılması olmak üzere, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması, eğitim ve sağlık, çevresel sürdürülebilirlik gibi temel konuları kapsamaktadır.³²

İnsanlık için bir dönüm noktası olması hedeflenen yılın 2015 değil, yalnızca 2015 olarak belirlenmiş olmasının da gösterdiği gibi, bunlar üçüncü binyıl boyunca geçerli olması beklenen hedefler değil, yeni binyılın başlangıcında, insanlığın karşı karşıya bulunduğu acil sorunların çözümüne yönelik ortak hareket edilmesi amacıyla belirlenen hedeflerdir. Dolayısıyla, önümüzdeki bin yıllık dönemde, bu hedefler peşinde koşuşturmaya ömrünüzün yetip yetmeyeceğini hesaplamayı bırakabilirsiniz!

Konuşmalarınızda, bu hedeflere yönelik abartılı taahhütlerde bulunmanızın (bir başka ifadeyle, “ışkembe-i kübradan atmanızın”) hiçbir sakıncası yoktur! Özen göstermeniz gereken en önemli nokta, yoksullara atıfla, “balık vermek değil, balık tutmayı öğretmek” mealindeki Çin Atasözünden uzak durmanızdır. Aksi takdirde, bu terimi her toplantıda duymaktan gına gelmiş güzide dinleyici topluluğunun hışmına uğrayabilirsiniz!

³² Binyıl Kalkınma Hedefleri ve Alt-hedefler için bkz. BM **Binyıl Bildirgesi** (*UN Millennium Declaration*), BM Karar No. 55/2, New York, Eylül 2000 (Türkçe-İngilizce).

KALKINMA
(devamı var)

Yerel Gündem 21

Gündem 21'in 28. bölümünde, yerel yönetimlerin öncülüğünde, sivil toplumun ve diğer paydaşların, birlikte kendi sorunlarını ve önceliklerini saptayarak, kentleri için “**21. yüzyılın yerel gündemi**”ni oluşturmaları karara bağlanmıştır. Yerel düzeyde “sürdürülebilir kalkınma”ya yönelik katılımcı eylem planlaması süreci niteliğindeki **Yerel Gündem 21**, dünyada ve Türkiye’de sergilediği özellikleriyle, 21. yüzyılın demokratik “**yerel yönetişim**” anlayışını ifade etmektedir.³³

Rio Zirvesi’nden bu yana dünya ölçeğinde Yerel Gündem 21 uygulamalarının sonuçları, en iyi ifadesini, BM Genel Sekreteri’nin değerlendirmesinde bulmaktadır: “**Yerel Gündem 21 girişimleri, yerel düzeyde katılımın en başarılı semsiyesi olmuştur**”.³⁴

Özünde bir “yönetişim” hareketi niteliğini taşıyan Yerel Gündem 21’in, küresel Gündem 21 içerisinde kendisine yer bulma “macerası”nı bilmek isteyenler için, Rio Zirvesi öncesinde merkezi yönetim kuruluşlarının, Yerel Gündem 21’in metne alınmasına karşı çıkmalarını, yerel yönetimlerin ve sivil toplum kuruluşlarının yoğun baskısı ve girişimleri sonucunda Yerel Gündem 21’in metne ancak son anda, neredeyse “arka kapıdan” girişini anlatmanın fazlaca bir yararı olmayacaktır.

³³ Bkz. **Yerel Gündem 21 Planlama Rehberi: Sürdürülebilir Gelişme Planlamasına Giriş**. ICLEI tarafından hazırlanan Rehber’in aynı formattaki çevirisi, İstanbul: IULA-EMME yayınları, 1999.

³⁴ BM Genel Sekreteri’nin Gündem 21’in Uygulanması Başlıklı Raporu (UN Secretary General’s Report on Implementing Agenda 21), BM Genel Sekreteri Kofi Annan tarafından Johannesburg Konferansı’nın tartışma çerçevesini oluşturmak üzere hazırlanan rapor, No. DPI/2244, New York, Ocak 2002 (İngilizce). Ayrıca, bkz. EMREALP, Sadun (2002) “*Localizing Sustainable Development in Central and Eastern Europe*” (“Orta ve Doğu Avrupa’da Sürdürülebilir Kalkınmanın Yerelleştirilmesi”), **Development Policy Journal**, Cilt 1, Ağustos 2002 (İngilizce), New York: UNDP yayınları, s. 109-133.

TÜRKİYE'DE YEREL GÜNDEM 21...

Türkiye Yerel Gündem 21 Programı

Ülkemizdeki Yerel Gündem 21 süreçleri, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nın (UNDP) desteğiyle, Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler, Ortadoğu ve Batı Asya Teşkilatı'nın (UCLG-MEWA) koordinatörlüğünde, 1997 yılından bu yana uygulanmakta olan Türkiye Yerel Gündem 21 Programı kapsamında yürütülmektedir. Türkiye Yerel Gündem 21 Programı'nın, 24 Nisan 2007 tarihli T.C. Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren dördüncü aşama projesi kapsamında, BM Binyıl Kalkınma Hedefleri'nin yerelleştirilmesi hedeflenmektedir.³⁵

Yerel Gündem 21 Programı kapsamında oluşturulan başlıca yönetim mekanizmaları, Kent Konseyleri, çalışma grupları, kadın ve gençlik meclisleri, mahalle ölçekli katılımcı yapılar ve çocuklar, yaşlılar ve engelliler platformlarından oluşmaktadır.

Birleşmiş Milletler zirvelerinin odak noktasını oluşturan “ortaklık” yaklaşımının yalnızca Türkiye’de değil, uluslararası ölçekte de en geniş kapsamlı ve etkileyici örneklerinden birini sergileyen Türkiye YG-21 Programı, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı tarafından, dünyadaki “en başarılı” uygulamalardan biri seçilmiş ve bu bağlamda, 2002 BM Johannesburg Zirvesi’nde “en iyi uygulama” örneklerinden biri olarak sunulmuştur.

³⁵ Bu konuda ve Türkiye Yerel Gündem 21 Programı'nın genel kapsamı konusunda bkz. EMREALP, Sadun (2004) *Yerel Gündem 21 Uygulamalarına Yönelik Kolaylaştırıcı Bilgiler Elkitabı*, İstanbul: IULA-EMME yayınları.

En sık dile getirilen yakınmalardan biri, Türkiye Yerel Gündem 21 Programı'nın elde ettiği uluslararası başarıya, dünyanın çeşitli ülkelerinde örnek olarak alınmasına, ülkenin dört bir yanında milyonlarca nüfuslu metropollerden birkaç bin nüfuslu kırsal yerleşim birimlerine kadar çeşitlilik gösteren Program ortağı kentlerde başarıyla uygulanıyor olmasına rağmen, “Yerel Gündem 21”in ne olduğunun kamuoyunda yeterince bilinmiyor olmasıdır.

Bu yöndeki endişelerin yersiz olduğu, çok açıktır. Türkiye Yerel Gündem 21 Programı'nın 10'uncu yılı vesilesiyle ülke ölçeğinde yapılan kamuoyu araştırmalarında, “21”in Diyarbakır'ın plaka numarasını değil, yirmibirinci yüzyılı ifade ettiğini bilen kişilerin sayısının **sekize ulaştığı** saptanmıştır!

Belediye ve Yerel Gündem 21

Yerel Gündem 21, tüm dünyada yerel yönetimlerin öncülüğünde ve kolaylaştırıcılığında yürütülen bir süreçtir. Tüm dünyada olduğu gibi, Türkiye’de de belediyelerin Yerel Gündem 21 süreçlerinde vazgeçilmez bir rolü vardır. Ancak Yerel Gündem 21, “zorunlu” bir uygulama değil, bunun öneminin ve kente kazandırdıklarının bilincinde olan yerel yönetimlerin “gönüllü” olarak öncülük ettiği bir süreçtir.

Belediyenin, Yerel Gündem 21 sürecini desteklemekle kalmayarak, “içselleştirmesi” ve kendi yönetim yapısının her kademesinde “yönetişim” anlayışının yerleşmesini sağlaması gerekmektedir. Buna bağlı olarak belediye, kendi planlarını, programlarını ve bütçesini, Yerel Gündem 21 sürecine uyum sağlayacak şekilde gözden geçirmelidir.

“Bu kadarı da insafsızlık” diyorsanız, henüz çok geç değilken yerel demokrasi treninden atlayıp kendinizi kurtarma zamanı gelmiş demektir!

Sivil Toplum ve Yerel Gündem 21

Türkiye'deki Yerel Gündem 21 süreçleri, birçok kurum ve kişi tarafından bir "sivil oluşum", hatta bir "sivil örgüt" olarak tanımlanmaya götürecektir ölçüde, sivil toplumun ivmesi ve ağırlığıyla yürütülmektedir. Yerel Gündem 21 Programı bağlamında, geniş bir yelpazeye yayılan sivil toplum kuruluşları ile yerel yönetimler arasında, "ortaklık" anlayışına dayalı ilişkiler ve işbirliği de güçlenmeye başlamıştır.

Brezilya'dan yükselen alaycı bir ses, ortalıkta dolaşan fonlara el atmanızı sağlayacak "kâr amacı gütmeyen bir sivil toplum kuruluşunuz yoksa, düş gücünden yoksun, vizyon fakiri, çağın gerisinde kalmış biri" olacağınızı söylerken,³⁶ bu yorumun Türkiye bağlamı için geçerli olmadığını bilmek, içimize su serpmektedir! Siz yine de, kapınızda yalnızca sizden bir şeyler koparmak amacıyla bekleyen "sivil toplum kuruluşları"nın kalabalığı arasından sıyrılarak, ortak bir kamu alanında sorumluluklarınızı paylaşmaya hazır olan, özerk ve gönüllü toplumsal örgütlenmeleri aramak amacıyla, elinizin altında bir mum bulundurmaya ihmal etmeyin!

³⁶ Bu konuda bkz. EMREALP, Sadun (1998) "Yerel Yönetimler ile Sivil Toplum Kuruluşları Arasındaki İşbirliği", **Merhaba Sivil Toplum**, Taciser Ulaş (Derleyen), İstanbul: Helsinki Yurttaşlar Deneği yayım dizisi, s. 39-67.

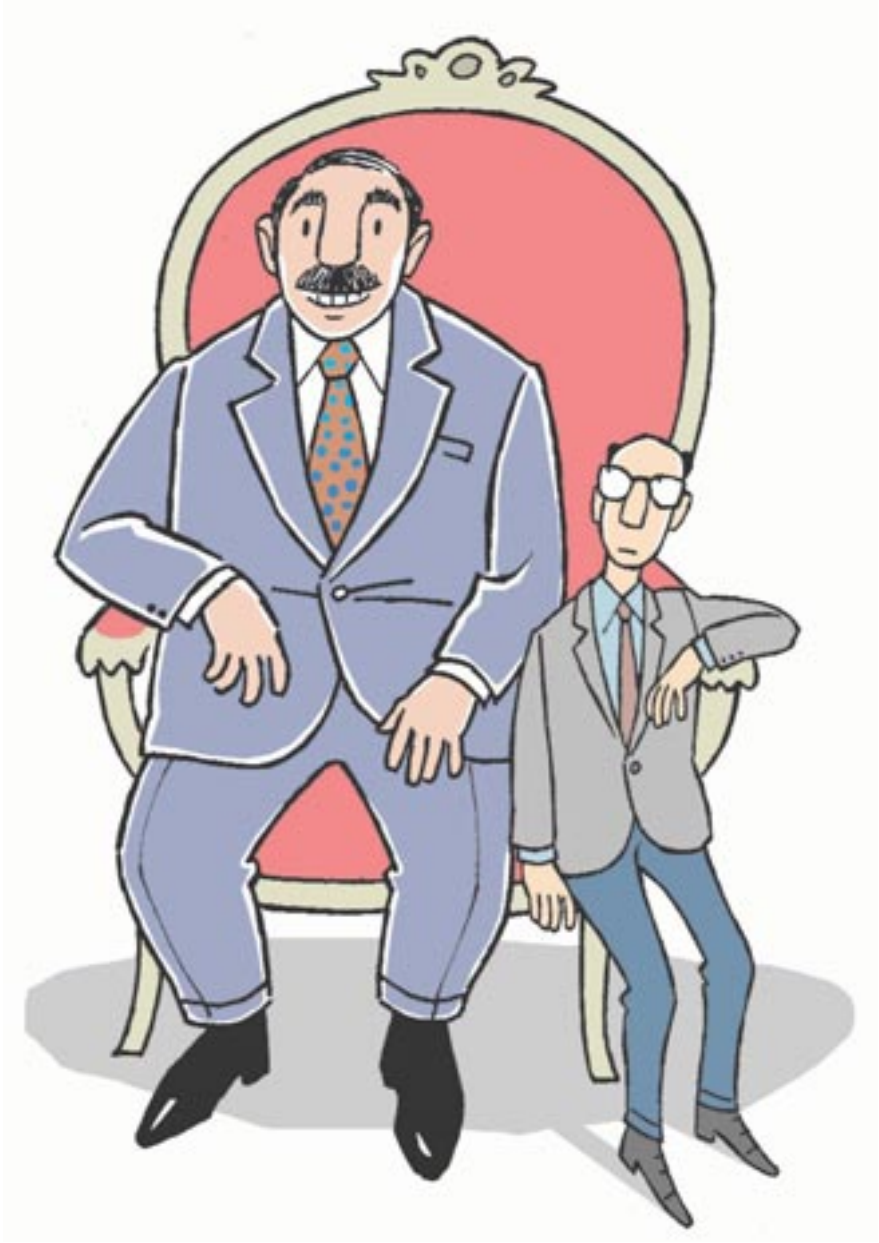
Özel Sektör ve Yerel Gündem 21

Dünyadaki geniş kapsamlı uygulamalardan farklı olarak, Türkiye'deki Yerel Gündem 21 süreçlerine özel sektörün katılım düzeyi, dikkat çekici ölçüde düşük kalmıştır. Son yıllarda, özel sektör içerisinde filizlenmeye başlayan “sosyal sorumluk” anlayışına bağlı olarak, bu konuda dikkate değer örnekler oluşmaya başlamıştır.

Yerel Gündem 21 süreçlerine özel sektörün daha fazla katılımını sağlamak yönünde girişimde bulunacaksanız, hakemliğe soyunmanız ve bu bağlamda, ringin bir köşesindeki özel sektörün, katılımcı platformlarda yer alan sivil toplum kuruluşlarını özel girişimlerin önünü tıkayan ve tatlı kazançlarını engelleyen “ayak bağı” olarak görmemesini sağlamanız, diğer köşedeki sivil toplum kuruluşlarını da, özel sektöre “yolunacak kaz” muamelesi yapmaktan kaçınmaya ikna etmeniz gerekecektir!

Merkezi Yönetim ve (Yerel) Gündem 21

Türkiye, Gündem 21'i “21. yüzyılın küresel gündemi” olarak benimseyen ilk ülkelerden birisidir. Hazırlığına 1992 yılında başlanan ve istikrarlı bir şekilde bitmek bilmeyen **Ulusal Gündem 21** sonuçlanmadan Yerel Gündem 21 süreçlerini başlatan ve destekleyen ülkelerin, belki de tek örneğidir! Türkiye, bununla da kalmayarak, Gündem 21'in mahut bir gazete ile isim benzerliğinden ötürü, merkezi yönetim kuruluşlarının, “bu gündem, o gündem değil!” çırpınılarıyla ikna edilmeye çalışıldığı, dünyadaki biricik ülke olma özelliğini taşımaktadır!

Kent Konseyi, Belediye Kanunu'nda...

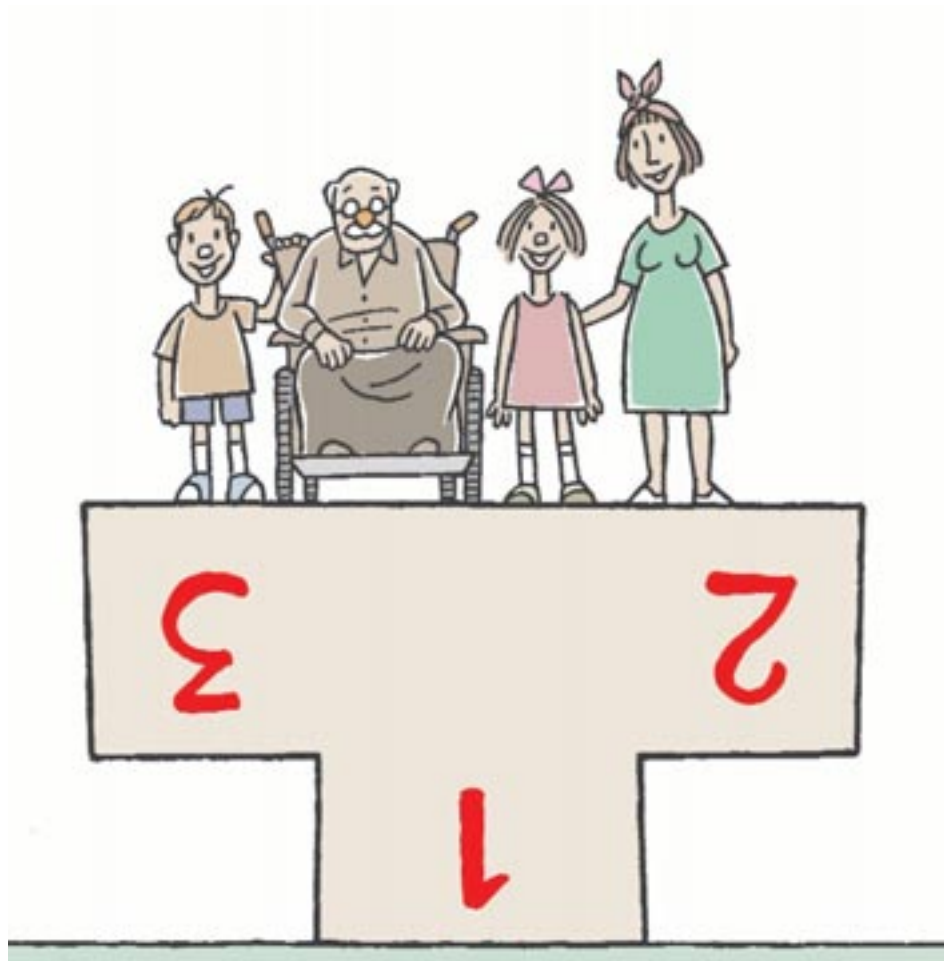
Türkiye Yerel Gündem 21 Programı'nın en önemli kazanımlarından birisi, merkezi yönetimi, yerel yönetimi ve sivil toplumu "ortaklık" anlayışıyla buluşturan başlıca yönetim mekanizması olan Kent Konseyleri'nin, "meşru" katılımcı yapılar olarak yaşantımıza girmesi, ardından da, Belediye Kanunu'nda kendisine yer bulmasıdır. Temmuz 2005'te kabul edilen 5393 sayılı Belediye Kanunu (Madde 76) ile güçlü bir yasal dayanağa kavuşan Kent Konseyi, yerel ortaklıklara ve "yönetişim" kavramına işlerlik kazandırılması ve geniş tabanlı katılıma dayalı toplumsal uzlaşma sağlanması yönünde kayda değer kazanımlar elde edilmesini sağlamıştır.

Konsey'in size muhalefet etmek cüretini gösterebileceği, kendi başınıza aldığınız isabetli kararları sorgulayabileceği, kentsel rantların dağıtımına yönelik masum uygulamalarınızı köstekleyebileceği, en azından, katılan herkesin "ayrı telden çalacağı" gibi düşüncelerle, Kent Konseyi'nin "zapt-ü rapt" altına alınması gerektiğine inananların oluşturduğu uzun kuyruktaysanız, bu katılımcı platforma çelme takmak için lütfen sıranızı bekleyin!

DUYARLILIK GEREKTİREN GRUPLAR

Gündem 21 başlıklı küresel eylem planınının 28. Bölümü'nde, her ülkedeki tüm yerel yönetimlerin, karar alma, planlama ve uygulama süreçlerine kadınların ve gençlerin etkin olarak katılımını sağlayacak programlar geliştirmesi ve uygulaması hedeflenmektedir. Aynı şekilde, özel ilgi ve duyarlılık gerektiren yaşlılar, çocuklar ve engellilere daha fazla ve eşit fırsat yaratmayı hedefleyen politikalara ve uygulamalara özel bir önem ve öncelik verilmesi öngörülmektedir.

Yerel Gündem 21 Programı, dezavantajlı grupların, Kent Konseyi ve diğer katılımcı mekanizmalara etkin olarak katılmalarını ve seslerini daha gür olarak duyurabilmelerini sağlamış ve kentsel karar alma süreçlerinde söz sahibi olmalarının önünü açmıştır. Dolayısıyla, bu grupların önünün nasıl tıkanabileceği konusunda birkaç ipucu verilmesi, yararlı olacaktır!

Kadınlar

Yerel Gündem 21 Programı kapsamında oluşturulan Kadın Meclisleri'nin, karar alma süreçlerinde kadınların fırsat eşitliğinin ve tam katılımının sağlanması yönündeki çalışmalarını destekliyor gözükmek için, kadın haklarını “şiddetle” savununun! Her fırsatta “kadın bakış açısı”nın damgasını vurması gerektiğinden, “cinsiyet duyarlı bütçe” uygulamalarından söz edin. Karşınızdakiler, bunların ne anlama geldiğini bilmediklerini belli etmemek için, sorgusuz-sualsiz destekliyor havasına gireceklerdir!

Yeni yasalarla belediyelerin görevleri arasına dahil edilen Sığınma Evleri konusunda ise daha ihtiyatlı davranmazsanız, günün birinde sizden bu görevinizi yerine getirmenizin talep edilmesi, işten bile değildir! Konukların güvenliği nedeniyle bu mekanların gizli tutulması zorunlu olduğundan, davul-zurnayla yapılacak görkemli bir açılışla kurdele kesme hevesiniz kursağınızda kalacak, üstüne bir de bu merkezlerde gönüllü olarak görev üstlenecek “dişli kadınların” kaprislerine katlanmanız gerekecektir! Bu nedenle, “erkeklığın onda dokuzu...” kuralına harfiyen uyararak, zevahiri olmasa bile, en azından paçanızı kurtarabilirsiniz!

Kadınların, seçme ve seçilme haklarını henüz 1930'lu yıllarda elde etmiş olan ülkemizin yirmibirinci yüzyıldaki görüntüsüyle, cinsiyet eşitliği kriterlerinin ışığında dünyadaki ülkeler arasında en alt sıralarda yer almasını, kadınların siyasete katılım konusundaki isteksizliğiyle açıklamaya çalışın! Kadın kotası gündeme geldiğinde ise, ayrımcılığın, “pozitif” de olsa her türlüşüne karşı olduğunuzu, kota ayrılmasının aslında kadınları küçük düşürdüğünü, siyaset merdiveninden, işin kolayına kaçmadan, “bileklerinin hakkıyla” tırmanmaları gerektiğini söyleyerek, demagoji yapmayı ihmal etmeyin!

Gençler

Yerel Gündem 21 Programı kapsamında, ülkenin dört bir yanında kurulmuş olan Gençlik Meclisleri'nin, gençlerin “yapabilir” kılınmaları ve gençliğin her alanda karar alma süreçlerine katılımının sağlanması yönündeki çalışmalarını sürdürmesi, Gençlik Meclisleri'nin temsilcilerinden oluşan “Ulusal Gençlik Parlamentosu” tarafından başlatılan kampanya sonucunda Anayasa değişikliği yapılarak seçilme yaşının 30'dan 25'e indirilmesi gibi sıradan gelişmeler, gençliğe bakış açınızı değiştirmemelidir!

Gençler, sorunlu sorumsuzlardır! Geçmişte, sizin de çeşitli sorunlarınız olmuştur, ama kuşkusuz siz, hiçbir zaman **sorumsuz** davranmamışsınızdır. Zaten yakın çevreniz, hiçbir zaman **genç** olmamışlarca dolup taşıdığı için, gençlere anlayışla yaklaşmanızı ve sorunlarına eğilmenizi bekleyen çıkmayacaktır!

Gençleri “yalnızca yarının yöneticileri değil, bugünün ortakları” olarak görmek, geleneklerimize uygun düşmez. Siz sıranızı bozmadan beklediniz, onların da beklemek için önlerinde bol zamanları var!

Yaşlılar

Bir ayağı çukurda olanlar için fazla masrafa girmeyin. Yaşlı kent sakinlerinin sorunlarını birer birer çözenin en geçerli yöntemi, sabırla beklemektir. Daha köklü bir çözüm için, “huzurevi” gibi kulağa hoş gelen isimler altında, gerçekte birer “düşkünler evi” olan mezbelelikler açarak, yaşlıların yaşama bağlılıklarını iyice köreltebilir ve bekleme süresini kısaltabilirsiniz. Bu arada, yaşlandığınızda bu tür yerlere “düşmemek” için önlemlerinizi şimdiden almayı ihmal etmeyin!

Efendim? Kent Konseyleri, yaşlıların, “kıdemli hemşehriler” olarak, engin birikimlerini ve deneyimlerini topluma aktarmayı sürdürmeleri için çok elverişli bir ortam mı sağlıyormuş? Herhalde yanlış duymuş olmalısınız!

Çocuklar

Çocukların, uluslararası belgelerle tescilli sosyal güvenlik, kültürel gelişme, kendini ifade, düşünce, vicdan ve din özgürlüğü gibi yalnızca çocuklar için değil, yetişkinler için bile “lüks” sayılabilecek haklarını bir kenara bırakırsanız, çocuğun bakımı, eğitimi, disiplini ve gerektiğinde “okşanması” gibi hakları, zaten öteden beri korunmaktadır!

Önüne her gelenin “tüyü bitmemiş yetim”in hakkını hunharca savunduğu ülkemizde, çocukların yarınlara güvenle bakabileceklerini bilmek, özellikle çocuğunuz yoksa, ferahlatıcıdır!

Engelliler

Bu kategori altında **düşünce, vicdan ve hoşgörü engelliler** ile **demokrasi engelliler** ele alınmalıyken, “mutlu çoğunluk” kadar şanslı olmayan fiziksel ve zihinsel engellilerin söz konusu edilmesi, Kral Lear’ın öyküsü kadar eğlendiricidir!

Bir yerel yönetici olarak, engelli hemşehrilerinizin eve tıklıma hakkına saygı gösterin. Engellilerin ortak kamu alanlarından ve kentsel hizmetlerden yararlanmaları ve belde yaşamına “engelsiz” katılmalarının sağlanmasına yönelik uygulamaların anlamsızlığını göstermek için, karşı önlemler alın. Herşeyi göze alarak kendilerini tekerlekli iskemleyle sokağa atanlarla başedebilmek için, kaldırımların biraz daha yükseltilmesinin caydırıcı etki yapacağını unutmayın! Görme ve zihinsel engellilerle ilgili özel bir çaba göstermeniz gerekmez; çünkü, toplum, görme engelli bir kişiyi görmezlikten gelerek kara mizah yeteneğini sergileyecek, zihinsel engelli bir yavruya da deli muamelesi yaparak, onu toplum içine çıkarma cüretini gösteren ebeveyne dersini verecektir!

AVRUPA BİRLİĞİ VE YEREL YÖNETİMLER

Ülkemizin yeni binyıldaki en büyük projelerinin başında gelen Avrupa Birliği'ne tam üyelik sürecinde, yerel yönetimlerimizin yaşamsal bir konumu ve işlevi vardır. Avrupa Birliği'ne ön kapıdan girebileceğimize inanan ve bu yönde kararlılıkla adım atmaya sürdürenlere Alaska timsahı kadar sık rastlanır olduğu bir dönemde, toplumda salgın hastalık gibi yayılan kırgınlık, bıkkınlık, yılgınlık ve umutsuzlaşma eğilimleri karşısında, yerel yöneticilerimizin de aynı kapsamda teşvik etme, yüreklendirme, öncülük etme ve umut aşılama konusundaki sorumluluğu artmaktadır.

AB, Yerel Yönetimlerden Ne Bekliyor?

Avrupa Birliği, yerel yönetimlerin yapılanması ve işleyişi konularında üye ülkelere herhangi bir yaptırımında bulunmamakla birlikte, kendi sınırları içerisinde yerel yönetimler için ortak bir "yönetişim" kavramının geliştirilmesi yönünde önemli adımlar atmıştır. AB tarafından 2001 yılında yayımlanan Beyaz Kitap'ta benimsenen "İyi Yönetişim" ilkesinin temel özelliği, demokratik ve katılımcı bir yönetim anlayışının desteklenmesidir.³⁷ Bu bağlamda, AB'ye tam üyelik sürecinde yerel yönetimlerimizin kurumsal, idari ve mali kapasitelerinin geliştirilmesi ile birlikte, demokratik yapılarının güçlendirilmesi de büyük önem ve öncelik taşımaktadır.

Bu yöndeki gelişmelerin akışkanlığı dut pekmezinden geri kalmadığından, AB yerel yönetimlerimizden her ne bekliyorsa, "Godot"yu bekleyenlerden (bu çok "klişe" olduysa, durakta otobüs bekleyen vatandaşın) bile daha uzun süre bekleyecek demektir!

³⁷ Commission of the European Communities, "European Governance: A White Paper", Brussels, 2001.

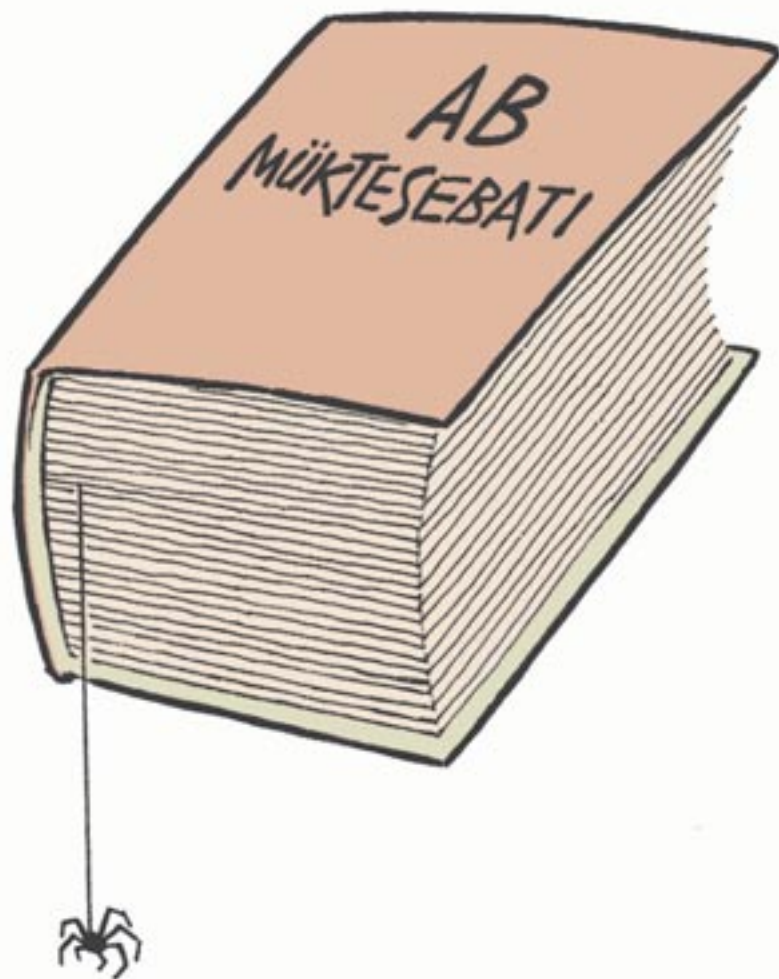
AB Müktesebatına Uyum

Avrupa Birliği'ne tam üyelik süreci, Türkiye'nin AB hukuku ve kurallarına uyumunu ve kendi yasal mevzuatının AB müktesebatına yaklaştırılmasını içermektedir. Bu, yalnızca merkezi yönetimin değil, toplumun tüm kesimlerinin ve başta da yerel yönetimlerin sahiplenmesi ve kendilerini hazırlaması gereken bir süreçtir.

Üye devletlerin uyması gereken kurallar bütününden oluşan AB Müktesebatı'nın önemli bir bölümü, doğrudan veya dolaylı olarak, yerel yönetimlerle ilgilidir. AB Müktesebatı'nda yerel yönetimlere öncelik yasal düzenlemeler, binlerce sayfadan oluşan ve kapsamı giderek genişleyen karmaşık bir belgeler ağını kapsamaktadır.³⁸

Bu kadar karmaşık bir açın, baş dönmesine ve mide bulantısına yol açacağı açıktır. Eloglunun ne yaptığına bakacağımıza, kendi işimize bakmak, en doğrusudur. Henüz önce AB'ye bir girelim, müktesebata uyumu ondan sonra düşünürüz!

³⁸ Bu konuda bkz. **Yerel Yönetimlerin Avrupa Birliği İçindeki Yeri ve İşlevleri**, CEEC-LOGON – Orta ve Doğu Avrupa Ülkeleri Yerel Yönetimler İşbirliği Ağı Raporlar Dizisi, İstanbul: UCLG-MEWA (IULA-EMME) yayınları, 2005. Ayrıca, 14 öncelikli alanda AB Müktesebatının çevirisi, aynı dizi kapsamında yayımlanmıştır.

Uygulama Olmazsa Olmaz...

Uygulamadan kastedilenin, herhangi bir AB ülkesi ile ipler gerildiğinde, beldenizde yaşayan Avrupalı hemşehrilerinizin suyunu kesmek veya çöpünü ortada bırakmak, turistlere çarşıda-pazarda ters ters bakmak olmadığını belirterek söze başlayalım!

AB yetkililerince, tam üyelik sürecinde ülkemize yöneltilen önemli bir eleştiri olarak, çıkarılan yasaların uygulanmaya geçirilmesinde sıkıntı çekildiği dile getirilmektedir. Bunun uzantısı olarak, AB Katılım Ortaklığı Belgesi'nin "Kısa Vadeli Öncelikler" bölümünde, "etkin, şeffaf ve katılımcı yerel yönetimin temin edilmesi" beklentisi ortaya konurken, "Özellikle daha önceden kabul edilen mevzuatın uygulanması" gereği üzerinde durulmaktadır.

Bu kapsamda, uygulamadaki başarının arttırılmasına yönelik olarak, kamu kuruluşları, yerel yönetimler ve sivil toplum üçgeninde yerel karar alma süreçlerini geliştirerek ve zenginleştirerek, Türkiye'de yeni bir "yerel yönetim" modelinin gelişmesini sağlayan ve Türkiye'nin AB'ye katılım sürecini hızlandıran bir sosyal dönüşümü tetikleyecek güçte olduğunu ortaya koyan Yerel Gündem 21 Programı'na özel bir önem verilmesi gerekmektedir.

SONSÖZ NİYETİNE...

Yerel yönetimlerin, hiçbir ayırım gözetmeden insanı yerel demokrasinin temeli kabul eden, işleyişlerinde insan haklarını ve çoğulcu ve katılımcı demokrasi ilkelerini yaşama geçiren, özerk ve demokratik yönetim birimleri olarak görülmesinin zamanı gelmiştir. Gerçekten de yerel yönetim, çevre ve yaşam kalitesinin geliştirilmesini, yerel düzeyde sürdürülebilir kalkınmaya giden yolun yapı taşlarının döşenmesini, kentsel hakların yönetim ilkeleriyle kaynaştırılmasını ve özetle, yerel demokrasinin geliştirilmesini içerir.

Yerel yönetim sevgisi, henüz aşısı bulunamamış bulaşıcı bir virüs gibidir. Bu sevgiyi içlerinde taşıyan yerel yöneticilerin, aşılması güç engeller ve engebelerle dolu yoldaki özverili çabaları ve çalışmaları sürmektedir. **“Hem ağlarım, hem giderim”** deyişi, önce yerel yöneticiler için söylenmiş, sonradan yeni gelinlere mal edilmiştir!

Bu Rehber’in, “yerel yönetim” anlayışını yeni bir **“yönetim ahlakı”** olarak benimseyen ve katılımcı, şeffaf, hesap vermeye ve demokratik denetime açık bir yerel yönetim anlayışının gelişmesine öncülük eden değerli yerel yöneticilerimiz için bir çam sakızı olması dileğiyle...

KAYNAKÇA

Açık Çöp Döküm Alanlarının Rehabilitasyonu Elkitabı, Avrupa Komisyonu LIFE Programı, İstanbul: IULA-EMME yayınları, 1998.

ALPÖGE, Arila (1993) **Halka Dönük Yerel Yönetim**, Yerel Yönetimin Geliştirilmesi Programı El Kitapları Dizisi, No. 11, İstanbul: IULA-EMME yayınları.

“Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı”, T.C. Resmi Gazete, 3 Ekim 1993, Sayı 21364.

BAYRAMOĞLU ALADA, Adalet (1993) **Yerel Yönetim ve Ahlak**, Yerel Yönetimin Geliştirilmesi Programı El Kitapları Dizisi, No. 10, İstanbul: IULA-EMME yayınları.

BAYRAMOĞLU YILDIRIM, Ferzan (1993) **Çevre ve Yerel Yönetim**, Yerel Yönetimin Geliştirilmesi Programı El Kitapları Dizisi, No. 4, İstanbul: IULA-EMME yayınları.

BM Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu, **“Ortak Geleceğimiz”** (*“Our Common Future”*), Oxford University Press adına Türkiye Çevre Sorunları Vakfı, Ankara, 1991 (Türkçe).

BM İnsan Yerleşimleri Konferansı/Habitat II – **Habitat Gündemi ve İstanbul Deklarasyonu** (*UN Conference on Human Settlements/Habitat II – Habitat Agenda and Istanbul Declaration*), T.C. Başbakanlık TOKİ, 1999 (Türkçe).

BM İnsan Yerleşimleri Konferansı – Habitat II İstanbul Kent Zirvesi, **Türkiye Ulusal Rapor ve Eylem Planı**, Haziran 1996, s. 142.

BM Binyıl Bildirgesi (*UN Millennium Declaration*), BM Karar No. 55/2, New York, Eylül 2000 (Türkçe-İngilizce).

BM Genel Sekreteri'nin **Gündem 21'in Uygulanması** Başlıklı Raporu (*UN Secretary General's Report on Implementing Agenda 21*), BM Genel Sekreteri Kofi Annan tarafından Johannesburg Konferansı'nın tartışma çerçevesini oluşturmak üzere hazırlanan rapor, No. DPI/2244, New York, Ocak 2002 (İngilizce).

BM Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Konferansı – **Johannesburg Uygulama Planı** (*UN Conference on Sustainable Development – Johannesburg Plan of Implementation*), T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı, 2004 (Türkçe).

Commission of the European Communities, **“European Governance: A White Paper”** (Avrupa Komisyonu, “Avrupa Yönetişimi Beyaz Kitabı), Brussels, 2001 (İngilizce).

COOKE, B. ve KOTHARI, U. (Editörler) (2002) **Katılım: Yeni bir Zorbalık mı?**, İstanbul: WALD – Dünya Yerel Yönetim ve Demokrasi Akademisi, Demokrasi Kitaplığı serisi.

EDDISON, Tony ve TTKIZ, Cenk (1993) **Yerel Yönetimde Denetim**, Yerel Yönetimin Geliştirilmesi Programı El Kitapları Dizisi, No. 13, İstanbul: IULA-EMME yayınları.

EDDISON, Tony, EMREALP, Sadun ve DUBEN, Alan (1993) **Human Resource Development in Local Government** (Yerel Yönetimde İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi), MED-URBS Dizisi, İstanbul: IULA-FMMF yayınları.

EMREALP, Sadun (1991) **Sosyal Demokrasi'den "Sosyal Demokrasi"ye...**, İstanbul: AFA Yayınları.

EMREALP, Sadun (1993) **Belediyelerde Mali Yönetim**, Yerel Yönetimin Geliştirilmesi Programı El Kitapları Dizisi, No. 2, İstanbul: IULA-EMME yayınları.

EMREALP, Sadun (1993) **Belediyelerde Proje Yönetimi**, Yerel Yönetimin Geliştirilmesi Programı El Kitapları Dizisi, No. 3, İstanbul: IULA-EMME yayınları.

EMREALP, Sadun (1993) **Belediyelerde Kriz Yönetimi**, Yerel Yönetimin Geliştirilmesi Programı El Kitapları Dizisi, No. 5, İstanbul: IULA-EMME yayınları.

EMREALP, Sadun (1993) **Belediyelerde Alternatif Hizmet Sunma Yöntemleri**, Yerel Yönetimin Geliştirilmesi Programı El Kitapları Dizisi, No. 6, İstanbul: IULA-EMME yayınları.

EMREALP, Sadun (1993) **Yerel Yönetim ve Bilgi Teknolojisi**, Yerel Yönetimin Geliştirilmesi Programı El Kitapları Dizisi, No. 12, İstanbul: IULA-EMME yayınları.

EMREALP, Sadun (1996) **"Türkiye'de Yerel Yönetimler"**, Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi, Cilt 15, İstanbul: İletişim Yayınları, s. 1481-1498.

EMREALP, Sadun (1998) **"Yerel Yönetimler ile Sivil Toplum Kuruluşları Arasındaki İşbirliği"**, Merhaba Sivil Toplum, Taciser Ulaş (Derleyen), İstanbul: Helsinki Yurttaşlar Deneği yayın dizisi, s. 39-67.

EMREALP, Sadun (2002) **"Localizing Sustainable Development in Central and Eastern Europe"** ("Orta ve Doğu Avrupa'da Sürdürülebilir Kalkınmanın Yerelleştirilmesi"), **Development Policy Journal**, Cilt 1, Ağustos 2002 (İngilizce), New York: UNDP yayınları, s. 109-133.

EMREALP, Sadun (2004) **Yerel Gündem 21 Uygulamalarına Yönelik Kolaylaştırıcı Bilgiler Elkitabı**, İstanbul: IULA-FMMF yayınları.

KELEŞ, Ruşen (1993) **Kent ve Siyaset Üzerine Yazılar (1975-1992)**, Yerel Yönetim Dünyası Dizisi, İstanbul: IULA-EMME yayınları.

Kent Yönetimlerinin Demokratikleşmesi Sürecinde Mahalle, Türkiye Yerel Gündem 21 Programı, İstanbul: IULA-EMME yayınları, 2000.

TEKELİ, İlhan (1992) **Belediyecilik Yazıları (1986-1991)**, Yerel Yönetim Dünyası Dizisi, İstanbul: IULA-EMME yayınları.

TEMİZEL, Zekeriya (1997) **Yurttaşın Yönetime Karşı Korunmasında Bağımsız Bir Denetim Organı: Ombudsman**, İstanbul: IULA-EMME yayınları.

TUNÇAY, Mete (1994) **Kentsel Haklar: Karşılaştırmalı Bir Çerçeve Türkiye**, İnsan Hakları Serisi, İstanbul: WALD – Dünya Yerel Yönetim ve Demokrasi Akademisi yayını.

Türkiye’de Yerel Yönetim Sisteminin Geliştirilmesi, Yerel Yönetimin Geliştirilmesi Programı Raporlar Dizisi, No. 1, İstanbul: IULA-EMME yayınları, 1993.

ÜNLÜ, Halil (1991) **Yerel Yönetim ve Çevre**, İstanbul: IULA-EMME yayınları.

ÜNLÜ, Halil (1993) **Yerel Yönetimler Arası İşbirliği**, Yerel Yönetimin Geliştirilmesi Programı El Kitapları Dizisi, No. 8, İstanbul: IULA-EMME yayınları.

Yerel Gündem 21 Planlama Rehberi: Sürdürülebilir Gelişme Planlamasına Giriş, ICLEI tarafından hazırlanan Rehber’in aynı formattaki çevirisi, İstanbul: IULA-EMME yayınları, 1999.

Yerel Yönetimlerin Avrupa Birliği İçindeki Yeri ve İşlevleri, CEFC-LOGON – Orta ve Doğu Avrupa Ülkeleri Yerel Yönetimler İşbirliği Ağı Raporlar Dizisi, İstanbul: UCLG-MEWA (IULA-EMME) yayınları, 2005.

YILDIRIM, Selahattin (1990) “*Yerel Yönetim ve Demokrasi*”, **Türk Belediyeciliğinde 60 Yıl, Uluslararası Sempozyum Bildiri ve Tartışmaları**, Ankara: Ankara Büyükşehir Belediyesi, Metropol İmar A.Ş. ve IULA-EMME ortak yayını, s. 7-43.

YILDIRIM, Selahattin (1993) **Yerel Yönetim ve Demokrasi: Kavramlar, Yaklaşımlar**, İstanbul: IULA-EMME yayınları.

ÖZGEÇMİŞLER

Sadun EMREALP

1954 yılında İstanbul'da doğdu. Orta öğrenimini Tarsus Amerikan Koleji'nde, yüksek öğrenimini Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) İdari İlimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü'nde yaptı. Aynı bölümde tamamladığı Yüksek Lisans çalışmalarının ardından, Öğretim Asistanı olarak çalışmaya başladı. Yüksek Lisans çalışmalarını Ankara Üniversitesi SBF ve Canterbury (İngiltere) Kent Üniversitesi'nde sürdürdü. ODTÜ'deki görevinden ayrıldıktan sonra, uluslararası kuruluşlarca desteklenen Çukurova Kentsel Gelişme Projesi'nde yönetici olarak görev yaptı. IULA-EMME – Uluslararası Yerel Yönetimler Birliği, Doğu Akdeniz ve Ortadoğu Bölge Teşkilatı'nın 1987 yılında İstanbul'da kuruluş çalışmalarında yer aldı. 1992 yılında WALD – Dünya Yerel Yönetim ve Demokrasi Akademisi'nin Kurucu Üyesi oldu.

Evli ve iki kız çocuklu olan Sadun Emrealp, IULA-EMME (yeni adıyla, UCLG-MEWA – Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler, Ortadoğu ve Batı Asya Teşkilatı) Genel Sekreter Vekilliği görevini sürdürmektedir. 1997 yılından bu yana, UNDP – Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nın desteğiyle yürütülen Türkiye Yerel Gündem 21 Programı'nın Ulusal Koordinatörlüğünü yürütmektedir. Halen Marmara Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde yerel yönetimlerle ilgili ders vermekte olan Emrealp'in, siyaset bilimi alanında ve yerel yönetimlerle ilgili Türkçe ve İngilizce yayınları bulunmaktadır.

Semih POROY

1954 Samsun doğumlu. Hukuk okudu. 1974'ten bu yana İstanbul'da yaşıyor. İlk çizimleri 1975 yılında Akbaba dergisinde yayımlandı. Karikatürleri, portre çizimleri, vinyet, çizgi-öykü ve desen çalışmaları 1977'den beri Cumhuriyet'te çıkıyor. Harbi adli günlük bant-karikatürü yaklaşık 15 yıldır aynı gazetede yayımlanıyor. Cumhuriyet'in haftalık "Kitap" ekinde FKLAVYE adlı çizgi-dizisini sürdürüyor. 10 yılı aşkın süredir aylık edebiyat dergisi Varlık'ta da çizmektedir. "Portreler", "Meyhane Peçeteleri", "Gölgenizi Kullanabilir miyim?" adlı üç kitabı vardır.

**United Cities and Local Governments
Cités et Gouvernements Locaux Unis
Ciudades y Gobiernos Locales Unidos**

IULA'dan UCLG'ye...

IULA (Uluslararası Yerel Yönetimler Birliği) ve FMCU-UTO (Dünya Birleşmiş Kentler Federasyonu) 1996'da İstanbul'da düzenlenen BM Habitat II Konferansı'nda başlayan bir süreç sonunda, aralarına METROPOLIS – Dünya Büyükşehirler Birliği'ni de alarak, UCLG – Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler Dünya Teşkilatı (*World Organization of United Cities and Local Governments*) adı altında birleşmişlerdir. IULA üyeliği belediye birlikleri ile sınırlı iken, yerel yönetimlerin yeni dünya teşkilatı olan UCLG'ye üyelik, tüm belediyeleri ve diğer yerel yönetim birimlerini kapsayacak şekilde genişlemiştir.

Genel merkezi İspanya'nın Barcelona kentinde olan Dünya Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler Teşkilatı, Ocak 2004'ten itibaren fiilen faaliyete geçmiş ve Mayıs 2004'te Paris'te yapılan Kuruluş Kongresi ile yönetim organlarını seçmiştir. Dünya teşkilatının temel amacı, "demokratik yerel yönetimin birleşik sesi ve dünya ölçeğinde savunucusu olmak ve yerel yönetimler ve uluslararası topluluk ile işbirliği içinde, değerlerini, amaçlarını ve çıkarlarını korumak"tır.

Kısaca Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler olarak da anılan yeni dünya teşkilatı, uluslararası topluluk önünde yerel yönetimlerin etkin bir biçimde temsil edilmesini sağlayan, yerel yönetimler ve yerel yönetim birlikleri arasında uluslararası işbirliğini teşvik eden ve yerel yönetim konusunda dünya çapında bir temel bilgi kaynağı olan bir konumdadır.

UCLG'nin dünya ölçeğinde yedi bölge teşkilatı bulunmaktadır. Bunlar: Afrika, Asya-Pasifik, Avrupa, Avrasya (Rusya ve Yeni Bağımsız Ülkeler), Ortadoğu ve Batı Asya (UCLG-MEWA), Latin Amerika ve Kuzey Amerika'dır.

IULA-EMME'den UCLG-MEWA'ya...

IULA-EMME – Uluslararası Yerel Yönetimler Birliği, Doğu Akdeniz Ortadoğu Bölge Teşkilatı, IULA – Uluslararası Yerel Yönetimler Birliği'nin dünya ölçeğindeki yedi bölge teşkilatından biri olarak, 1987 yılında T.C. Bakanlar Kurulu kararıyla Türkiye'de kurulmuştur.

IULA-EMME, dünya teşkilatındaki bu yeni yapılanma doğrutusunda, 2004 yılından bu yana **UCLG-MEWA – Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler, Ortadoğu ve Batı Asya Teşkilatı** olarak faaliyetlerine devam etmektedir.

Bu yeni statü, başlangıcından bu yana IULA-EMME (yeni adıyla, UCLG-MEWA) tarafından koordine edilmekte olan Türkiye Yerel Gündem 21 Programı kapsamında işbirliği yapılan yerel yönetimlerle daha güçlü bir bağlantı kurulmasını sağlamıştır.